

Xəbər
1 saylı həbsxanadakı "bunt"un səbəbi bilindi-avtoriteti döyüblər
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 yanvar 2017-ci il Çərşənbə № 16 (6630) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

General Səfər Əbiyev istintaqa cəlb olunur

Prezidentin ordu ilə bağlı çıxışı sabiq nazirin sonunu gətirə bilər; keçmiş nazirin fəaliyyətinə indi də hüquqi qiymət verilməyəcəksə, bəs nə vaxt?

yazısı səh.7-də

Bağlanmış Qafqaz Universitetinin tələbələri ADA-ya köçürülə bilər

yazısı səh.13-də

Bakıdan Qarabağ həmləsi - adekvat, həm də tutarlı...

yazısı səh.11-də

Məcburi köçkünlərlə bağlı fərmana deputlardan dəstək

yazısı səh.12-də

Ölkədə ən çox yayılan xəstəliklərin siyahısı açıqlandı

yazısı səh.14-də

"Çudo peçka"nın sahibi üçüncü dəfə dəyişdi

yazısı səh.12-də

Qrip Bakının "burnundan" əl çəkmir

yazısı səh.14-də

Araz Ağalarov Trampa münasibətlərindən danışdı

yazısı səh.9-da

ABŞ səfirinin geri çağırılmamasına fərqli reaksiyalar

yazısı səh.7-də

Manat yaza necə çıxacaq?

yazısı səh.15-də

11 illik məktəblər ləğv olunur? - nazirlikdən izahat

yazısı səh.2-də

Paytaxtın sahibsiz it problemi

yazısı səh.15-də

Vaşinqtonun qisasçı rejimi getdi, nələr dəyişəcək...

RƏSMİ BAKI VAŞİNQTONA KURS GÖTÜRÜR - MÜHÜM GƏLİŞMƏ

Rusiyanın nüfuzlu nəşrinə görə, Azərbaycan Qarabağ məsələsində ABŞ-ın daha aktiv roluna ümid edir; Ağ Evlə yeni əlaqələr Bakıya Rusiya amilinə qarşı paritet yaratmaq üçün də lazım ola bilər...

yazısı səh.9-da

Kremlədən Bakıya "yaşıl hücum" planı

Azərbaycan qazının Avropaya çıxarılmasına Kreml İtaliyadan maneə yaratmağa başlayıb; ABŞ rəsmisi ötən ay Bakıda bu barədə xəbərdarlıq edərək nə demişdi?; Ağ Evin yeni administrasiyasının bu məsələdə Azərbaycana necə dəstək verməsindən çox şey asılı olacaq...

yazısı səh.8-də

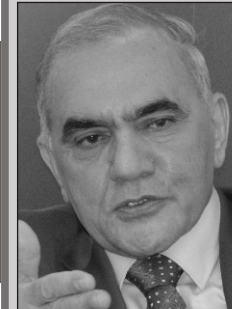
Prezident kimlərə və nəyin mesajını ünvanladı?

yazısı səh.5-də

Mehman Əliyev:
"Lavrova sual verən muzdlu jurnalistdir"

yazısı səh.3-də

"MTN çetəsi" nazir Yavər Camalovun adamını necə ilişdirib...

yazısı səh.4-də

Məmmədov Moskvaya niyə gedib?

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Rusiya tərəfinin təşəbbüsü əsasında Moskvaya işgüzar səfərə yola düşüb. Bu barədə APA-ya XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev məlumat verib. Onun sözlərinə görə, səfər tarixi Rusiya tərəfi ilə əvvəlcədən razılaşdırılıb.

Moskvaya səfər çərçivəsində E. Məmmədov Rusiya xarici işlər naziri Serqey Lavrovla görüşəcək. Görüşdə prezidentlərin Vyana və Sankt-Peterburq görüşlərində aparılmış danışıqlar əsasında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələləri müzakirə olunacaq.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Ermənistan xarici işlər naziri 19 yanvar tarixində Moskvada səfərdə olub və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovla Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzrə danışıqlar prosesini müzakirə edib.

Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği açıqlandı

“Qafqazinfo” xəbər verir ki, Mərkəzi Bankın ilkin məlumatlarına görə, 2016-cı il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və bank olmayan kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 16275,5 milyon manat təşkil edib, onun 12824,5 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olub. Kredit portfeli 2015-ci il dekabr ayının 1-i ilə müqayisədə 13,2 faiz azalıb. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 8,9 faizini təşkil edib.

Əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği 2016-cı il dekabr ayının 1-nə 7605,8 milyon manat təşkil edib.

Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,75 manata (ilin əvvəlindən 1,60 manata), 1 Avroya - 1,84 manata (1,77), 100 Rusiya rubluna - 2,82 manata (2,39) bərabər olub.

Tereza Mey Türkiyəyə gələcək

Britaniyanın baş naziri Tereza Mey yanvarın 27-də Türkiyəyə səfər edəcək. “Habertürk” xəbər verir ki, bu barədə Britaniya hökumətinin sözcüsü bildirib.

Məlumatla görə, o, Ankarada Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və baş nazir Binəli Yıldırımla görüşəcək.

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

“Yeni Müsavat” - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

11 illik məktəblər ləğv olunur?- nazirlikdən izahat

Təhsil Nazirliyi Azərbaycanı təmayülləşməyə keçidlə əlaqədar olaraq, 11 illik məktəblərin ləğv olunması ilə bağlı yayılan xəbərlərə aydınlıq gətirib.

Nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri Cəsarət Valehov APA-ya bildirib ki, 2011-ci ildən Azərbaycanda pilot layihə şəklində tam orta təhsilin təmayüllər üzrə təşkil məsələsi gündəmə gəlib. Həmin ildən bu proses Bakıda təşkil olunub və sonradan coğrafiyası genişləndirilib.

C.Valehov qeyd edib ki, bu il Azərbaycanın 180-dən artıq məktəbində tam orta təhsilin təmayüllər üzrə təşkilinə start verilib: “Bu, o deməkdir ki, şagirdlərin meyl və maraqları nəzərə alınaraq, onlar həmin təmayüllər üzrə tam orta təhsillərini X-XI siniflərdə davam etdirə bilərlər. IX sinifə kimi isə ümumi orta təhsil mərhələsidir və bu təhsil icbaridir. Şagirdlər icbari təhsil pilləsini başa vurduqdan sonra həm orta ixtisas təhsili müəssisələrinə, peşə məktəblərinə gedə bilər, həm də seçdikləri təmayül istiqamətlər üzrə təhsillərini tam orta təhsildə davam etdirə bilərlər”.

Nazirlik rəsmisi əlavə edib ki, müxtəlif regionlarda təma-

Cəsarət Valehov

yüllü siniflərin təşkilini bütün məktəblərdə mümkün olmur. Onun sözlərinə görə, orada məktəblərin imkanlarına uyğun olaraq təmayül siniflər tam komplektləşmir: “O zaman bəzi rayonlarda təmayüllərin təşkilini mümkün olan müəyyən məktəblərdə bu siniflər təşkil edilir. Təmayül siniflərinin təşkil edilməsi prosesi bu qaydada aparılır və konkret məktəblərdə təmayülləşmə prosesi baş verir. Burada heç bir məktəbdə 11 illik təhsilin ləğvindən söhbət getmir. Sadəcə, şagirdlər IX sinifdən sonra X-XI sinifdə dərinləşdirilmiş tədris proqramları ilə təmayül mərhələsi üzrə təhsil-

lərini davam etdirirlər. Burada XI sinfin və yaxud tam orta təhsil mərhələsinin ləğvindən söhbət gedə bilməz. «Təhsil haqqında» Qanunda 11 illik təhsil nəzərdə tutulub və onun ləğvi mümkün olan hal deyil. Sadəcə, bəzi rayonlarda təmayül siniflər müəyyən məktəblərdə yaradılacaq. Təmayül siniflərinin təşkilini ilə bağlı əsasnaməyə uyğun olaraq təmayül istiqamətlər üzrə siniflərin təşkilini imkan olan məktəblərdə yaradılır”.

C. Valehov vurğulayıb ki, gələn tədris ilində bu prosesin kütləvi şəkildə və daha geniş miqyasda həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Suriya müxalifəti Astana sənədini imzalamaqdan imtina edib

Suriya müxalifətinin Astana danışıqlarında iştirak edən nümayəndələri barışıq üzrə təminatçı ölkələrin hazırladığı yekun kommuniki imzalamaqdan imtina ediblər.

TASS xəbər verir ki, bu barədə nümayəndə heyətinin üzvü Yəhya el-Aridi bildirib. O deyib ki, Rusiya, Türkiyə və ola bilsin ki, İran, sadəcə olaraq, öz adlarından sənəd yayacaqlar. O, eyni zamanda qeyd edib ki, müxalifət atəşkəs barədə razılaşmanın detalları üzərində iş aparır: “Biz atəşkəsə çox ciddi yanaşıırıq və xırda detallara belə çox diqqət ayırıırıq”.

TASS Suriya hökumətinin də kommuniki imzalamayacağını bildirib.

Qeyd edək ki, Astanada Suriya məsələsi üzrə danışıqlar yanvarın 23-də başlayıb. Danışıqlarda Rusiya, Türkiyə, İran və BMT nümayəndələri, həmçinin Suriya müxalifətinin və hökumətinin nümayəndələri iştirak edir.

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla Suriya üzrə Astana danışıqlarını müzakirə edib. Bu barədə “RIA Novosti” Ankaradakı mənbəyə istinadən məlumat yayıb.

Tərəflər Astanada aparılan danışıqların gedişini telefonla müzakirə ediblər.

Qeyd edək ki, Astanada Rusiya, Türkiyə və İranın təşəbbüsü ilə rəsmi Dəməşqlə Suriya müxalifəti arasında müzakirələr aparılır.

“Daxili Qoşunların statusu haqqında” yeni qanun layihəsi hazırlanıb

“Hərbi qulluqçuların statusu haqqında” və “Daxili Qoşunların statusu haqqında” qanun layihələri yenidən hazırlanıb və Milli Məclisin 2017-ci il yaz sessiyasında iş planına daxil edilib.

APA-nın məlumatına görə, hər iki qanun layihəsi ilə bağlı müvafiq qurumların rəyi alınıb və parlamentin növbəti iclaslarında müzakirəyə çıxarılması nəzərdə tutulub.

MM-in Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Zəhid Oruc APA-ya bildirib ki, “Daxili Qoşunların statusu haqqında” yeni qanun layihəsi mövcud qanundan fərqli olaraq 6 fəsil, 39 maddədən ibarətdir: “Daxili Qoşunlarla bağlı status yenidən hazırlanıb, yeni müddəalar var. Hansı hallarda hansı silahdan istifadə edilməsi, kimə qarşı istifadə edilməməsi və s. məsələlər sənəddə yer alıb”.

Məhkəmə binasında özünü ülgüclə doğradı

Bakının Xəzər Rayon Məhkəməsində məhkəmə iclası zamanı təqsirləndirilən şəxs özünü ülgüclə doğrayıb. “Report” xəbər verir ki, hadisə hakim Zeynəb Axundovanın sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə prosesi zamanı baş verib.

Məlumatla görə, məhkəmənin gedişindən narazı olan təqsirləndirilən Şəhriyar Abdullayev məhkəmə nəzarətçilərinin və proses iştirakçılarının gözləri qarşısında əvvəlcədən üzərində gizlətdiyi ülgüclə boğaz və qol nahiyələrinə xəsarət yetirib. Hakim Zeynəb Axundovanın köməkçisi virtualaz.org sayına açıqlamasında hadisənin məhkəmə zalında baş vermədiyini bildirib: “Bu gün həmin şəxsle bağlı məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib.

Hadisə məhkəmə zalında deyil, dustaqlar saxlanıldığı yerdə baş verib”.

Oğurluqda ittiham olunan Şəhriyar Ağayev əvvəllər dəfələrlə məhkum olub.

Diqqət.... 5 marşrutun dayanacağı dəyişdirildi

Bakıda daha 5 marşrut xəttinin dayanacağı dəyişdirilib. “Qafqazinfo” xəbər verir ki, bu haqda Bakı Nəqliyyat Agentliyi məlumat yayıb.

Məlumatla bildirilir ki, yanvarın 24-dən etibarən Dəmir Yolu Vağzalının yanındakı meydan və yol asfalt-beton örtüyünün yenilənməsi ilə əlaqədar, Azadlıq prospektindən (C.Cabbarlının heykəli) Dilərə Əliyeva küçəsi ilə kəsişməyədək olan ərazi təmirə bağlanıb. Bununla əlaqədar, muntəzəm sərnişindəşimə ilə məşğul olan bir sıra marşrut xətlərinin hərəkət istiqamətlərinə müvəqqəti dəyişiklik edilib.

Belə ki, edilmiş müvəqqəti dəyişikliyə əsasən, 8, 14, 1, 5, H1 (Exspress xətt) üzrə hərəkət edən avtobusların son dayanacağı kimi metronun “28 May” stansiyasının qarşısı deyil, Səməd Vurğun bağının qarşısı müəyyən edilib.

Lider TV-nin Rusiyadakı müxbiri Anar Həsənovun işdən qovulması hələ də gündəmin əsas müzakirə mövzularından sayılır. A.Həsənov özü mediaya geniş açıqlama vermədiyi üçün bu mövzudakı sualların da sayı artır. Xatırladaq ki, A.Həsənovun işini itirməsinə səbəb kimi onun Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrova ünvanladığı sual göstərilir.

“Lavrova sual verən muzzdlu jurnalistdir”

Mehman Əliyev: “Heç bir ağıllı adam ona deyə bilməzdi ki, bu sualı ver....”

nə qoymaları sual doğurur. Müsahibimiz dedi ki, media peşə-əxlaq davranış qaydalarından bəhrələnməlidir: “Media eyni zamanda dövlətçilik və siyasi missiyasını rəhbər tutmamalıdır. O ki qaldı sualın verilməsinə, sualın özünün qoyuluşu qeyri-professional idi, provokasion idi. Sən sualı qoyanda

Yaxın günlərdə qar yağacaq mı? Bu

il Azərbaycanca qış mövsümünün çox sərt keçəcəyi barədə proqnozlar hələ ki təsdiqini tapmır. Göründüyü kimi, yanvar ayında gözlənilən sərt hava şəraiti müşahidə olunmur. Bununla belə, qonşu Rusiya və Türkiyəyə tez-tez qar yağır, temperatur xeyli aşağı düşüb. Bəs görəsən, yaxın günlərdə ölkəmizdə də qarlı-boranlı qış gözlənilirmi?

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktor müavini Gülşad Məmmədova bu barədə “Yeni Müsavat”-a açıqlama verib. Qurum rəsmisi yaxın günlərdə ölkəmizdəki hava şəraiti barədə bunları deyib: “Bu il də əvvəlki yanvar aylarında müşahidə olunan hava şəraiti hökm sürür. Yaxın 2-3 gün ərzində qar yağacağı gözlənilmir. Fevral ayı üçün isə hələ ki hava şəraiti proqnozlaşdırılmayıb. Yanvarın 25-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabil tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gündüz bəzi yerlərdə zəif duman, çiskin olacağı ehtimalı var. Arabil güclənən cənub-qərb küləyi axşam şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturunun gecə 1-3° isti, gündüz 7-10° isti, Bakıda gecə 1-3° isti, gündüz 8-10° isti olacağı gözlənilir. Azərbaycanın rayonlarında da hava şəraiti əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Lakin gün ərzində bəzi qərb rayonlarında yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabil güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 7-12° isti, dağlarda gecə 4-9° şaxta, gündüz 0-5° isti olacağı gözlənilir.”

□ Xalidə GƏRAY

Yanvarın 17-də Rusiya XİN rəhbərinin keçirdiyi mətbuat konfransında həm-karımızın bu sualı ona ünvanlayıb: “Azərbaycan tərəfinin antiterror əməliyyatlarına başlayacağı və işğal olunmuş əraziləri işğalçılardan təmizləyəcəyi təqdirdə, Moskva necə hərəkət edəcək: buna göz yumacaq, yoxsa Azərbaycanın daxili işlərinə qarışacaq?”

Lavrovun məhz bu suala cavabı son günlərdə Azərbaycanda tək-cə rəsmi deyil, ictimaiyyət səviyyəsində ciddi etiraz doğurub. XİN rəhbərinin Lider TV-nin müxbirinin sualına cavabını bir daha xatırladıq: “Dağlıq Qarabağ ərazisində güc əməliyyatlarının və döyüş hərəkətlərinin keçirilməsi Azərbaycanın daxili işi deyil”.

Amma hazırda sual doğuran məqamlardan biri də jurnalistin kimliyi, onun Lider TV-də nə zamandan çalışması və eləcə də digər məqamlardır. **Minval.az saytının əməkdaşı Roman Ağayev** öz yazısında bir çoxlarının tanımadığı A.Həsənov barədə aşağıdakıları yazıb: “Gözəl jurnalist Anar Həsənovun işdən çıxarılması xəbərini eşidəndə dərin təəssüf hissi keçirdim. Moskva Dövlət Universiteti jurnalistika fakültəsinin məzunu, peşəkar, öz işinin mahir bilicisi, Azərbaycan və Rusiya vətənpərvəri, səmimi, həqiqi biridir. Onun heç 35 yaş yoxdur. Amma elmlər namizədi adını alıb, öz parlaq fəaliyyəti ilə çoxsaylı eksklüziv müsahibələrə, aktual reportajlara müəllif filmləri və maraqlı materiallara imza atıb. Onun hazırladığı “növbətçi” material yox, gerçəkden tamaşaçı, dinləyici diqqətini cəlb edirdi. Belə insanla nəinki Azərbaycan, eyni zamanda Rusiyadakı Azərbaycan ictimaiyyəti də fəxr etməlidir”.

ATV-də yayımlanan “Həftə sonu” verilişində Rusiyanın xarici işlər naziri

Sergey Lavrov kəskin tənqid edilib. “İmperiya nostalgisi, imperialist bəyanat” adlanan süjetdə Rusiya haqda tənqidi fikirlər səslənib. Qeyd olunub ki, Lavrov özünü Rusiyanın deyil, Ermənistanın xarici işlər naziri kimi aparıb və o, bu cür sərsəm bəyanat verməli deyildi.

Eyni zamanda telekanal Azərbaycanlı jurnalistin də sualının haqlı və məntiqli olduğunu vurğulayıb.

Süjetdə həmçinin Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin cavabı da birmənalı qarşılanmayıb. Aparıcı Vaqif Aydınovlu qeyd edib ki, XİN-in Rusiyaya verdiyi cavab cavabdan çox, reaksiyaya oxşayıb.

Mövzu ilə bağlı bir maraqlı detali isə ATV-də Rusiyanın və bu ölkənin xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Qarabağ məsələsinə dair mövqeyini kəskin tənqid edən süjetdən sonra sözügedən kanalın təzyiqlə məruz qalmasıdır. Kanalın Xəbərlər Departamentinin rəhbəri Vaqif Aydınovlu “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, bu təzyiqlər barədə deyilənlər həqiqəti əks etdirmir. Müsahibimizin sözlərinə görə, müəllif verilişi olan “Həftə sonu”nda mövzu ilə bağlı şəxsi fikirlərini səsləndirib: “Hər bir televiziyanın xəbər siyasəti və xəbərlərə yanaşması var. Hər televiziyanın da öz mövqeyi var. Sadəcə olaraq, “Həftə sonu” müəllif proqramıdır, orda səslənənlər isə mənim öz fikirlərim. Xəbər də gedən digər süjet xəbər proseslərə yanaşmasıdır. Mən öz proqramımda da vurğuladım ki, jurnalistin verdiyi sual məntiqlidir. Nəyə əsaslanmaq olursa, bu, başqa müzakirə mövzusu deyil.”

Müsahibimiz bu süjetə görə ona təzyiqləndiyini dedi: “Nə təzyiqləndiyini bilər? Bu, Azərbaycanın milli maraqlarıdır. Fikrimi demişəm. Bundan sonra da milli maraqlara, dövlətçiliyimizə qarşı hər hansı fikirlər səsləndirilsə, yenə də jurnalist mövqeyimizdən çıxış edəcəyik”.

“Turan” agentliyinin direktoru Mehman Əliyev isə bildirdi ki, əgər Lider TV konkret bir jurnalisti hansısa sual verdiyinə görə işdən çıxarırsa, bunun adını

hansı cavabı almaq istədiyini bilirsən. Onun verdiyi suala Lavrov məhz o cür cavab verməli idi. Birinci, o deyir ki, Azərbaycan işğal edilmiş torpaqları özü azad etsə, Moskva göz yumacaq mı? Moskva həmsədrdir. Bəyem Moskva uşağıdır? Sualın ikinci hissəsində isə deyir ki, Rusiya Azərbaycanın daxili işinə qarışacaq mı? Əvvəl Qarabağ konfliktini yarananda Moskva idarə edirdi. Biz Moskvaya müraciət edirdik. Konfliktin Minsk Qrupu tərəfindən həlledilməsi üçün cəhd etdik. Bu da var. Bu məsələ beynəlxalqdır. Məsələni BMT səviyyəsinə qaldırdıq. Yəni ki, bu, o vaxtdan beynəlxalq konfliktidir. Hüquqi baxımdan da Azərbaycanın daxili işi deyil. Aydındır ki, belədir. Moskva bitərəf kimi BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının üzvü kimi bu prosesin içindədir. Bu cür suala Lavrovun cavabı da düzdür. Jurnalist bilmir bunu?”

M.Əliyev hesab edir ki, A.Həsənovun o cür sual verməsi öz təşəbbüsü olub: “Heç bir ağıllı adam ona deyə bilməzdi ki, bu sualı ver. Bu sualı verməklə nəyi əldə etmək istəyirsən? Əgər Lavrov hansısa kəskin bəyanat versəydi, mən də deyərdim ki, bu sualı Azərbaycan tərəfi ona verdirib. Əksinə, indiki məqamda Azərbaycan çox yumşaq mövqə yaratmışdı. Bu sualla Azərbaycan tərəfini alçaltmaq lazım idi? Təəssüf ki, dəfələrlə görmüşəm, bizim jurnalistlər bu cür mətbuat konfransına hazırlıqsız gəlirlər. Sual vermək naminə sual verirlər”.

Amma bu, belə deyil. Anar Həsənov həmin sualı məsləhətləşmədən vermiş ola bilər. Siyasi, iqtisadi bir tədbirdə sual verəndə redaksiyada məsləhətləşir.”

Müsahibimiz dedi ki, həmin tədbir yanvarın 17-də olub, A.Həsənov isə həmin tarixdə çıxarılmayıb. A.Şükürov bildirdi ki, ümumiyyətlə, əməkdaşlarını verdikləri suala görə işdən çıxarmırlar: “İcazəsiz nəşr edərsə, bu məsələyə görə işdən çıxarılır. Amma Anar Həsənovun işdən çıxarılma əmrində nə yazılması, səbəb olaraq nə göstərilməsi telekanalın daxili işidir”.

A.Şükürov dedi ki, 17ildir ki, “Lider”də çalışır və A.Həsənovun da jurnalistika fəaliyyətinə bu kanaldan başlaması, işə başladığı gündən jurnalistin də bu kanalda işləməsi barədə məlumatı var.

□ Sevinc TELMANQIZI

Bakıda iş adamının şirkətlərinin bank hesablarında olan 18 milyon manatın 12 milyonunu başqa hesaba köçürməsi böyük skandala səbəb olub. Bu, adi bir bank əməliyyatı kimi görünə də, ləğv edilmiş MTN-in bundan xəbər tutması iş adamına baha başa gəlib. Telefon danışqlarından, bank hesablarındakı əməliyyatlardan sahibkarları qarabaqara izləyən "MTN mafiyası" növbəti qurban kimi iş adamı Kamal Seyfullayevi seçiblər.

Musavat.com-un əməkdaşı ləğv edilmiş MTN-in vəzifəli şəxslərinə qarşı açılmış cinayət işinin materialları ilə tanış olarkən bellə olub ki, iş adamı Kamal Seyfullayev maskalıların əlinə keçərkən ondan 2 milyona yaxın pul alıblar.

Hazırda məhkəmədə mühakimə olunan "MTN çetesi"nin işi üzrə zərərçəkmiş şəxs qismində tanınmış Seyfullayev Kamal Məmmədəğa oğlu istintaqa ifadəsində başlarına gələnəri danışarkən deyib ki, "Bakı Tikinti" və "Alfa" MMC-nin rəsmi müdiri və faktiki sahibi olmasa da, həmin şirkətlərin fəaliyyətlərinə rəhbərlik edib. İş adamı bildirib ki, hazırda adına olan "Fazenda" MMC-nin fəaliyyətinə rəhbərlik edir.

"Audi Q7"də gələn maskalılar...

K.Seyfullayev MTN maskalıları ilə necə qarşılaşması ilə bağlı istintaqa danışarkən deyib ki, 2014-cü ilin dekabrında bibisi oğlu İkin İbadovla birlikdə avtomobildə olarkən "Audi Q7" markalı avtomobil onun avtomobilinin qarşısını kəsib: "3 nəfər idilər. Biri özünü MTN-in əməkdaşı Füzuli Əliyev kimi təqdim etdi. Məni öz maşınına mindirdi. İlkini isə hansı maşına mindirilməsini bilmədim. Maşını Natiq Aliyev sürürdü. Zaur Məmmədov adlı MTN əməkdaşı da maşında idi.

Nazirliyə gələndə Füzuli Əliyev mənə "bizneslə məşğul olursan, külli miqdarda pul qazanırsan, ona görə də pul verməlisən" dedi. "Halal qazandığım pulu niyə sizə verməliyəm" dedim. Şikayət edəcəyimi söylədim. Dedilər ki, rəisləri Sübahir Qurbanovun göstərişidir, 2 milyon verməsəm, həbs ediləcəm. Natiq Aliyev lazım olsa, 1 kiloqram heroinin üzərimdən çıxacağını dedi. Bu pulu verməyəcəyimi dedim. 3 saatdan sonra İkini gördüm. Bir gecə bizi orada saxladılar".

Sahibkar 2 milyon verməmək üçün 2 gün dirənib

Sahibkar MTN-də saxlanıldığı ikinci günün səhəri onlarla razılışıb. O, "Texnikabank"ın "Xəzər" filialına gətirilib və Füzuli Əliyevin göstərişi şirkətlərinin bank hesablarından 2 milyon pul çıxarılıb.

Pulu Füzuli Əliyev bank filialının müdiri Fərid Məmmədov və bankın baş idarəsinin təhlükəsizlik xidmətinin rəisi Ayaz Gərayzadənin yanında alaraq oranı tərk edib. Amma üzleşdirmə zamanı Füzuli Əliyev zərərçəkmiş sahibkarın yanında ifadə verməkdən imtina edib.

İstintaq ilkin İbadovun mənavi ziyan gördüyünü nəzərə alaraq onu da zərərçəkmiş şəxs qismində tanıyıb.

İstintaq zamanı şahid qismində "Texnikabank"ın "Xəzər" filialının müdiri Fərid Məmmədov da ifadə verib.

MTN bank hesablarındakı əməliyyatları da izləyib

F.Məmmədov bildirib ki, sahibkar Kamal Seyfullayevi bankın müştərisi kimi yaxşı tanıyıb. Filial müdirinin ifadəsindən aydın olur ki, iş adamı hesabından 12 milyon çıxardan xəbər tutub. İki gün sonra isə Seyfullayev banka MTN əməkdaşları ilə birlikdə gəlib: "Kamal Seyfullayevə məxsus şirkətlərin bank hesablarına bir qayda olaraq külli miqdarda pul vəsaitləri daxil edilirdi. Bank üçün "VIP" kateqoriyalı müştəri idi. 2014-cü ilin dekabr ayının 24-27-də Kamal Seyfullayevin şirkətlərinin bank hesablarına külli miqdarda pul vəsaitləri daxil oldu. Pulların haradan gəldiyini bilmirəm, amma Kamal Seyfullayevin 4-5 şirkətinin adlarına köçürüldü. Pulları hesablardan çıxarmaq üçün Kamal Seyfullayev mənə müraciət etdi. Səhər bankın baş idarəsinin

"MTN çetesi" Yavər Camalovun adamını necə ilişdirib...

Hesabına 18 milyon köçürülən sahibkar nəzarətə alınıb; "Dedilər ki, rəisləri Sübahir Qurbanovun göstərişidir, 2 milyon verməsəm, həbs ediləcəm"

dən 18 milyon manat nağd pul göndərildi. Kamal Seyfullayev pulun 12 milyon manatını götürdü. Pullar 3 bank kisəsinə qoyuldu".

Filial müdiri qeyd edib ki, MTN əməkdaşları Kamal Seyfullayevi banka gətirdikləri zaman nə baş verdiyini başa düşməyib: "MTN əməkdaşlarının Kamal Seyfullayevi saxlamasını bilmirdim. Sonradan xəbər tutdum. Dediym kimi, bankda 12 milyonluq köçürmə əməliyyatından iki gün sonra Kamal Seyfullayev 6-7 MTN əməkdaşı ilə banka gəldi. MTN-in nəzarəti ilə maliyyə əməliyyatının keçirilməsi olduğunu dedilər. Əməliyyatın nədən ibarət olduğunu bilmədim. Əməliyyata rəhbərlik edən Füzuli Əliyev olduğunu başa düşdüm. Seyfullayevin şirkətlərinin bank hesablarından

külli miqdarda nağd pullar çıxarması ilə əlaqədar maliyyə əməliyyatının aparıldığını bildirdilər".

Fərid Məmmədov onu da qeyd edib ki, MTN əməkdaşlarının gəldiyini gören kimi bankın baş idarəsinin təhlükəsizlik xidmətinin rəisi, əvvəllər MTN-də işləmiş Ayaz Gərayzadəyə zəng edib.

O, bundan sonra baş verənləri belə danışdı: "Kamal Seyfullayevin bank hesablarında 6 milyon qalmışdı. Təxminən 1 milyon 800 min manat Füzuli Əliyevin göstərişi ilə hesablarda saxlanılmaqla, qalan 4 milyon 200 min tanınmadığım şəxsə verildi. Qalan 1 milyon 800 min manatı Füzuli Əliyev götürdü və onlar gətdilər. Sonra Ayaz Gərayzadəyə bu əməliyyat barədə sual verdim. Dedi ki, "yuxardan göstəriş gəlib".

lərin məbləği hesablandı. Füzuli Əliyev hər hansı əsas olmadan bank fəaliyyəti üzrə yoxlama apardı. Otaqda məbləğini dəqiq bilmədiyim pul vəsaitindən Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin nümayəndəsinə verildi. Qalan və Kamal Seyfullayevə məxsus 1 milyon 800 minə yaxın pul isə götürüldü".

Anar Gərayzadənin dediklərindən məlum olub ki, 1 milyon 800 min manatını MTN-ə verən iş adamı sonradan onlardan 150 min manatını geri istəyib.

Bunun üçün də Anar Gərayzadəyə müraciət edib: "Bir-iki gündən sonra Kamal Seyfullayev mənim Füzuli Əliyevlə dost münasibətlərimin olduğunu bildiyi üçün mənə zəng elədi. Xahiş etdi ki, Füzuli Əliyev tərəfindən alınmış pullardan 150 min manatın qaytarılmasını ondan xahiş edim. Füzuli Əliyevə zəng elədim, amma xahişinə məhəl qoymadı və bu işə qarışmamağımı tələb etdi".

Bu iş üzrə qaranlıq qalan məqamlardan biri budur ki, Seyfullayevin şirkətlərinin adına ayrılan 18 milyon manatdan ilk olaraq 12 milyon, daha sonra isə 4.2 milyon naməlum şəxsin adına köçürülür və nağd şəkildə ona verilir. Həmin şəxsin Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin səlahiyyətli nümayəndəsi olduğu istintaq zamanı Anar Gərayzadənin dediklərindən məlum olur. Digər qaranlıq məqam isə Seyfullayevin şirkətlərinin hesabına olan pulların hansı şəxslər tərəfindən köçürülməsini deməsini istəməsidir.

Qeyd edək ki, bu epizod üzrə adıçkilən MTN zabitləri Sübahir Qurbanov ləğv edilmiş nazirliyin transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı mübarizə baş idarəsinin sabiq rəisi, Füzuli Əliyev həmin baş idarənin sabiq rəis müavini, 1-ci idarənin sabiq rəisi, Natiq Aliyev 2-ci idarənin 3-cü şöbəsinin sabiq rəisi, Zaur Məmmədov isə 1-ci idarənin sabiq rəis müavini olub.

□ İkinci MURADOV

Həbsdəki generallar bir-birilərinə qarşı çıxır

Sabiq MTN-çilər arasında toqquşma var, onların bəziləri bir-birinin əleyhinə ifadələr veriblər

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun həbsdəki generalları arasında qızğın çekişmə var və bu çekişmə bu gün də davam edir. Bu haqda redaksiyamızı bilgiləndirən mənbə deyib ki, həbsdəki sabiq MTN-çilər arasında toqquşma var, onların bəziləri bir-birinin əleyhinə ifadələr veriblər.

Hazırda məhkəmədə özlərini müdafiə etmək zorunda qalan MTN-in Energetika və Neq-liyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin reisi olmuş general-mayor Akif Çovdarovla MTN-in Transmilli İqtisadi Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə Baş

İdarəsinə rəhbərlik etmiş general-mayor Sübahir Qurbanov, yumşaq desək, yola getmirlər.

Qaynağımız bildirib ki, bu çekişmələr əslində generallar vəzifədə olduqları dövrlərdə də olub. Həbslərdən sonra isə münasibətlər daha da kəskinləşib.

Akif Çovdarovun vəkili Kamandar Nəsimov Sübahir Qurbanovun işində zərərçəkmiş, faktiki olaraq, generalın həbsinə əsas olan şəxslərdən birinin hüquqlarını müdafiə edir.

Aydındır ki, vəkilin işi müdafiə etməkdir. Amma məsələnin bu tərəfi də var ki, bir tərəfdən MTN generalı A.Çovdarova qarşı ağır ittihamların əsassız olduğunu ortaya qoymaq üçün çalışır, digər tərəfdən isə elə həmin generalla eyni komandanı

bölüşmüş, komanda olaraq cinayətlərdə suçlanan, komandanın digər üzvünün eyni əməlləri törətdiyini təsdiqləməyə çalışır.

Xatırladaq ki, MTN ətrafında baş verənlərdən sonra bu qurumun 20-dən artıq yüksək vəzifəli əməkdaşı cinayət məsuliyyətinə cəlb olundu, xeyli general həbs edildi. Amma onların bəzlərindəki cinayət işi bir neçə qrupa bölündü. Hər bir

idarənin reisi və onun tabeliyində çalışmış şəxslərin işi ayrıca qrup şəklində araşdırılıb məhkəməyə göndərildi. Hazırda Sabunçu Rayon Məhkəməsinin Akif Çovdarov və onun tabeliyində işləmiş Akif Əliyev, Səlim Məmmədov və Orxan Osmanovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi gedir. Sabiq MTN-çilərin işinə Bakı Hərbi Məhkəməsinin hakimi baxır. Həmin məhkəmənin divarları arasında MTN-in mütəşəkkil transmilli cinayətkarlığa mübarizə İdarəsinin reisi, general Sübahir Qurbanov və digərləri-

nin işi üzrə proses davam etdirilir.

Sübahir Qurbanovun da əsas işi mənsub olduğu qruplaşmanın digər üzvləri kimi müxtəlif şərhləmə və şantaj üsullarından istifadə edərək sahibkarları qəsb etməkdən ibarət olub. Ancaq onun əməllərindən zərər çəkənlər arasında keçmiş işçiləri, peşəkar xüsusi xidmət zabitləri də var. Sübahir Qurbanov həmin idarəyə rəhbərlik etməyə başlayandan sonra peşəkarları müxtəlif yollarla sıxışdırıb işdən uzaqlaşdırıb.

□ E.HÜSEYNOV

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Strasburqda keçirilən qış sessiyası çərçivəsində qurumun Monitoring Komitəsinin iclası olub. APA-nın Avropa bürosunun məlumatına görə, iclasda Monitoring Komitəsinin Azərbaycan üzrə həmməruzəçiləri Stefan Şennak və Sezar Florin Preda bu ayın əvvəlində Azərbaycana etdikləri səfər və onun nəticələri haqqında komitə üzvlərinə şifahi məlumat veriblər.

Komitənin işində iştirak etmiş Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov həmməruzəçilərin yenidən Azərbaycana səfər edəcəklərini və növbəti hesabatın hazırlanacağını bildirdi: "Monitoring Komitəsinin bugünkü iclasında həmməruzəçilərin Azərbaycanla bağlı çıxışları dinləndi, Azərbaycanda gedən prosesləri komitə üzvləri ilə birlikdə müzakirə etdik. Müzakirələr çox konstruktiv şəkildə təşkil olunmuşdu. Azərbaycanla Avropa Şurası arasında dialoqun əhəmiyyəti, QHT və vətəndaş cəmiyyətlərinin nümayəndələri ilə danışıqların aparılması, Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı məsələlərin Avropa Şurası nümayəndələri ilə birgə təhlili və s. kimi məsələlər müzakirə olundu. Sonda qərara alındı ki, həmməruzəçilər ye-

nidən Azərbaycana səfər edib, hesabat hazırlasınlar".

AŞ PA-nın ikinci iş günündə sərbəst müzakirələr başlandı. Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri, AŞ PA-nın Mədəniyyət, Elm, Təhsil və KİV Komitəsinin sədri Volodimir Ariyev çıxış edərək assambleya sədrinə və üzvlərinə şikayət edib.

O, Ermənistan nümayəndə heyəti üzvləri tərəfindən təzyiqlə məruz qaldığını bildirib, bunu hazırladığı və yanvarın 25-də müzakirəyə çıxarılması nəzərdə tutulan "Avropada jurnalistlərə və mətbuat azadlığına qarşı hücumlar" adlı hesabatında işlətdiyi "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu" ifadəsi ilə əlaqələndirib: "Erməni nümayəndə heyəti istəyir ki, belə təzyiqlər etməklə hesabatdakı "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu" ifadəmi dəyişim. Amma mən bunu etmə-

AŞ PA-a həmməruzəçiləri Azərbaycanla bağlı hesabat hazırlayacaq

Qurumun komitə sədri Qarabağ məsələsinə görə Ermənistan nümayəndə heyətinin təzyiqləri ilə üzləşib; Qənirə Paşayeva assambleyada Çingiz Qurbanov, Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevlə bağlı çağırış etdi

yəcəyəm. Çünki biz həmişə Avropa Şurasına üzv dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşılmasını dəstəkləməliyik. Mən yenə də Azərbaycanda insan haqları, demokratiya məsələlərinə dair tənqidi fikirlərimi söyləyəcəyəm. Ancaq dövlətlərin ərazi bütövlüyü məsələsində heç bir kompromisdən söhbət gedə bilməz. Ermənistan nümayəndə heyətinin üzvü Rustamyan mənim Azərbaycan mətbuatında dərc edilmiş

müsahibələrimin tərcüməsini zalda hamıya paylayırdı. Həmin müsahibələrimdə demişəm ki, Azərbaycanla Ukrayna hər zaman yaxşı münasibətdə olmalıdır və haçansa Azərbaycanın xətrinə dəyəcək sözlər demişəmsə, buna görə üzr istəmişəm. Düzdür, mən əvvəllər Azərbaycanla qarşı tənqidi fikirlər səsləndirmişəm. Amma mən deməli deyiləm ki, Azərbaycan yaxşı ölkə deyil, Ukrayna prezidenti bu ölkəyə səfər

etməməlidir və s. Bunlar cəfəngiyyətdir. Məni hətta ittiham edirlər ki, ulu nənəm Azərbaycan əsilli olub. Mənim rus, hətta yəhudi köklərim var. İndi mən nə edim? Əgər mənim rus köküm varsa, Rusiya hökumətinə qarşı danışmamalıyam? Bütün bunlar qeyri-sivil formada aparılan təzyiqlər formasıdır".

AŞ PA-da "Azad müzakirələr" zamanı çıxış edən millət vəkili Qənirə Paşayeva isə öncə şəhid Çingiz Qurbanovla bağlı danışıqlar AŞ PA-nın onun cəsədinin Azərbaycana qaytarılması istiqamətində söyləmələri artırımağa çağırır: "Baş katib cənab Yaqlanda təşəkkür edirəm. Çünki Avropa Şurasının baş katibi Torbörn Yaqland dekabrın sonunda Azərbaycan-Ermənistan sərhədində silahlı toqquşma zamanı şəhid olmuş azərbaycanlı əsgər Çingiz Qurbanovun cəsədinin qaytarılması ilə bağlı narahatlıq ifadə edib və cəsədin təxirə salınmadan geri qaytarılmasına

çətinliklər olduğunu deyib. Bununla bağlı Azərbaycan dövləti və Qızıl Xaç Cəmiyyətinin də çalışmaları var, amma təəssüf ki, bu günə qədər müsbət bir irəliləyiş yoxdur. Biz buradan cənab Yaqlandın çağırışına müsbət cavab verilməsinə və cəsədin geri qaytarılmasına çağırırıq".

Q.Paşayeva çıxışında Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin hələ də girovluqdan azad edilməməsi məsələsinə xüsusi diqqət ayırıb və AŞ PA-nın onların azad olunması istiqamətində söyləmələri artırmağa çağırır: "Biz cənab Yaqlanda və cənab Aqramunda azərbaycanlı girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin azad edilməsi istiqamətində verdikləri açıqlamalara və çalışmalarına görə də təşəkkür edirik. Təəssüf ki, onların azadlığa buraxılması istiqamətində də hələ ki heç bir müsbət irəliləyiş yoxdur və Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin ailəsi Assambleyamızdan söyləmələri daha da artırmalarını gözləyir və çağırırlar".

Millət vəkili AŞ PA-da Azərbaycan və nümayəndə heyətimiz əleyhinə fikirlərlə çıxış edən Ermənistan millət vəkili Farmanyana da cavab verərək, "onun doğru olmayan, yanlış fikirlərini kəskin qınayırıq və assambleyamızda bu cür doğru olmayan fikirlərin söylənməsinin çox yanlış olduğunu xüsusi vurğulamaq istəyirik" deyib.

Rusiyadan hara kimi qorxmaq lazımdır və lazımdırımı?

Ekspertə görə, Moskvadan çəkildikcə, üstümüzə daha çox gələcək; "Hakimiyyət içərisində Rusiyaya münasibətdə ikili yanaşma var..."

Azərbaycanlı jurnalistin Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrova məlum sualından sonra işdən qovulması gündəmin əsas mövzularından biri olaraq qalır. Jurnalistin məhz Qarabağ münasibəti ilə bağlı sualına görə işdən azad olunması Azərbaycan hakimiyyətinin Rusiyadan çəkinməsi kimi yozulur. Hətta hökumətə yaxın bəzi şəxslərin açıqlamasından məlum olur ki, jurnalistin sualına Lavrovun verdiyi cavab əslində Azərbaycanı pis vəziyyətdə qoyub.

Ancaq istənilən halda azərbaycanlı jurnalistin rusiyalı nazirə görə işini itirməsi Azərbaycan hakimiyyətinə tənqidlərə səbəb olub. Doğrudanmı, hakimiyyət Rusiyadan çəkinir? Ümumiyyətlə, Azərbaycanın Rusiyadan çəkinməsi üçün səbəb varmı?

Doğrudur, hər kəsə aydındır ki, Dağlıq Qarabağ münasibətinə Rusiyanın həlledici rolu var. Moskva son 200 il ərzində bu regionu müstəmləkə olaraq idarə edib, hökumətlər, etnik, siyasi və sair maraqlar qrupları ilə yaxın bağlılıqları var. Üstəlik, Ermənistanda çox ciddi səviyyədə hərbi iştirakı var. Ən mühümü isə Gürcüstanda 2008-ci il avqustda, Ukraynada isə 2014-cü ildə baş verən ha-

disələr göstərdi ki, Rusiya ilə qarşı-qarşıya gəlmək ağır nəticələr doğura bilər. Azərbaycan əslində bunun acısını 25 il əvvəl görüb və bu, böyük itkilər hesabına başa gəlib. Bu mənada məlum sual məsələsində olmasa belə, Bakının Moskva ilə ehtiyatlı davranması üçün kifayət qədər əsasları var.

Ancaq siyasi analitik Elxan Şahinoğluna görə, Rusiyadan qorxmağa o qədər də ehtiyac yoxdur. Onun fikrincə, Bakının həddən artıq ehtiyatlılığı lüzumsuzdur: "Rusların yaxşı bir atalar sözü var, deyir ki, canavardan qorxan gərək heç mənşəyə getməsin. Rusiyadan qorxmaq lazım deyil, milli və təhlükəsizlik maraqlarımızı qorumaq lazımdır. Rusiyadan

qorxduqca, o, daha çox üstünə gələcək. Düzdür, Rusiyanın Ukraynanı və Gürcüstanı parçalamağı çoxlarının gözüni qorxudub, ancaq Bakı Kiyev və Tiflisdən fərqli olaraq Moskvaya bəhanə verməyib, nə NATO-ya üzv olmaq istəyir, nə də Avropa İttifaqı ilə assosiativ saziş imzalayıb. Halbuki hər ikisi daxili məsələmizdir. Hər məsələyə "vay, Rusiya bizdən inciyər, ona bir söz deməyə" prin-

sipi ilə yanaşsaq, onda gərək rusların qeyd etdiyim atalar sözlündə olduğu kimi, heyatımız qorxu altında davam etsin".

E.Şahinoğlu məlum jurnalistin işdən çıxarılması hadisəsində Bakının Rusiyadan həddən artıq ehtiyatlılığının hiss olunduğunu deyir: "Məsələn, ermənipərəst Lavrova verilən suala görə jurnalistin işdən çıxarılması Rusiyadan qorxunun əlamətidir. Və ya Lavrova ca-

vab olaraq həmin gün xarici işlər naziri Elmar Məmmədov deyir ki, Rusiya məsələyə tam ciddiyyətlə yanaşacağı təqdirdə, işğalçı Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərindən çıxarılması təmin olunacaq. Ancaq bu prinsipial mövqenin səsləndiyi gündən 3 gün keçdikdən sonra XİN yaydığı bəyanatda Rusiya sözünü çıxarır və cümlə "Rusiyasız" belə yazılır: "Nazir Elmar Məmmədov həmçinin vurğulayıb ki, həmsədr ölkələrin (halbuki bu yerdə Rusiya olmalı idi) məsələyə tam ciddiyyətlə yanaşacağı təqdirdə, işğalçı Ermənistanın qoşunlarının Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərindən çıxarılması təmin olunacaq".

Heydər Əliyev dönəmində hakimiyyət indiki kimi Rusiyadan ehtiyat etmirdi. Məsələn, mərhum dövlət başçısı 1999-cu il martın 29-da Moskvadan keçmiş meri Yuri Lujkovu Bakıda qəbul edərkən Rusiyanın Ermənistanı silahlandırması ilə bağlı etirazını bu şəkildə bildirdi: "Başa düşmürəm, Rusiyanın silahları bu qədər çoxdur ki, istədiyi ölkəyə paylayır? Bu siyasət düzgün deyil". Bu görüşdən iki gün əvvəl isə keçmiş milli təhlükəsizlik naziri Namiq Abbasov Heydər Əliyevin iştirak etdiyi Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanlarının yaradılması 80 illiyi ilə bağlı keçirilən mərasimdə bunları deyirdi: "Rusiya Azərbaycana qarşı yalnız iqtisadi və siyasi sanksiyalar həyata keçirmir, həm də təxribat-kəşfiyyat işləri aparır. Rusiya ərazisində Azərbaycanda terror aktları, təxribatlar törətmək tapşırığı alan şəxslərə xüsusi hazırlıq keçirilib". Məncə, hamıya bəllidir ki, həmin dövrdə Rusiya kəşfiyyatına kim başçılıq edib".

Lakin eyni zamanda E.Şahinoğlu deyir ki, indiki hakimiyyət içərisində Rusiya mövzusunda ikili yanaşma var: "Hətta Moskvaya qarşı direniş göstərmək istəyən qrup var. Həmin Rusiyadan çəkinişini söyləmək mümkün deyil. Hakimiyyət içində ikitirlik var. Şerti adı birincilər olan qrup Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfər edən rusiyalı jurnalistə qarşı cinayət işi açır və Belarussdan həmin şəxsin ekstradisiyasını tələb edir, ikincilər isə öz jurnalistimizi Rusiyanın xarici işlər nazirinə Qarabağla bağlı sual verdiyinə görə işdən çıxarır. Birincilər Dağlıq Qarabağa qeyri-qanuni səfər edən Rusiya vətəndaşını ona görə cəzalandırır ki, başqalarına dərs olsun və daha Qarabağa getməklə Azərbaycan qanunlarını pozmasınlar və bu mənada Moskva bizi zəif bilməsin, ikincilər isə tam tərsinə, öz jurnalistimizi cəzalandırmaqla öz vətəndaşlarımıza "dərslər" verir ki, rusiyalı rəsmiləri narahat etmək olmaz və bununla Moskvadan qorxduğumuzun ortaya qoyurlar. Beləcə, xarici siyasətimiz birincilərlə ikincilər arasında vurnuxur".

Abşeron rayonunun Pırəkəşkül qəsəbəsində "N" sayılı hərbi hissənin yeni hərbi şəhərciyinin açılışı zamanı prezident İlham Əliyev öz nitqində orduda Zakir Həsənovdan əvvəlki dövrdə hökm sürən vəziyyətdən də danışıb. Ölkə başçısı həmin vəziyyəti "çox acınacaqlı" adlandırıb.

Azərbaycan ordusunda Səfər Əbiyevin dövrü haqda danışan prezident deyib: "Bizim hərbi hissələrimizin vəziyyəti bir neçə il bundan əvvəl tam fərqli idi. Mən xüsusi göstəriş vermişdim ki, bu vəziyyət təhlil edilsin, mənə məruzə olunsun və tədbirlər görülsün. Yadımdadır, bir neçə il bundan əvvəl müxtəlif bölgələrimizdə yerləşən hərbi hissələrin fotosəkilləri mənə təqdim ediləndə əlbəttə ki, mənərə çox acınacaqlı idi. Yarıdağılmış binalar, yararsız vəziyyətdə olan kazarmalar. Ordumuzun ərzaq təminatı çox aşağı səviyyədə idi. Ona görə dərhal göstəriş verdim və bu sahədə köklü dəyişikliklər baş verdi. Bu gün Müdafiə Nazirliyinin rəhbərləri bütün bu işləri yüksək səviyyədə təmin edirlər. Yəni, bu gün həm təminat, həm xidmət baxımından Azərbaycan ordusu dünyada nümunəvi ordular sırasındadır".

Dövlət başçısının fikirləri 2013-cü ildə istefaya göndərilən sabiq müdafiə nazirinin 18 illik fəaliyyət dövrünün təftişini, sabiq nazirin istintaqa cəlb edilməsi məsələsini yenidən gündəmə gətirib. Əbiyevin 18 illik fəaliyyəti dövründə orduya ayrılan büdcə vəsaitlərinin silinməsi, talan edilməsi haqda mətbuatda çəşidlil və fakta söykənən yazılar dərc olunub. Ölkə başçısının çıxışından sonra, gec də olsa, S.Əbiyevin yol verdiyi korrupsiya faktları və maliyyə vəsaitlərinin mənimsənilməsi prokurorluq tərəfindən araşdırıla bilər.

Nazir olduğu illər ərzində mətbuata qənim kəsilən, daima mətbuati məhkəmələrə çəkən S.Əbiyev şəxsi varidatını artırmaqdan da çəkinmədi. Əsgərlərə zəbu və Azərbaycanca deyilməyən ən müxtəlif heyvanların ətinə verdirdən sabiq nazirin belə əməliyyatlardan milyonlar qazandığı heç kimə sirr deyildi.

"Yeni Müsavat"da ən müxtəlif illərdə sabiq nazirin fəaliyyəti, varidatı haqda yazılanlar da kifayət qədər detallı olub.

Məsələn, qəzetin 19 avqust 2011-ci il tarixli sayında "Səfər Əbiyevin özü, qardaşları və sərəvəti..." http://musavat.com/news/gundem/sefer-ebiyevin-ozu-qardashlari-ve-serveti_106489.html

http://musavat.com/news/gundem/sefer-ebiyevin-ozu-qardashlari-ve-serveti_106489.html

http://musavat.com/news/gundem/sefer-ebiyevin-ozu-qardashlari-ve-serveti_106489.html

Sərlövhəli yazıda belə qeydlər var. Sitat: "Onun Moskva bazarlarında "Pakrovka" ticarət mərkəzləri, Moskva ətrafında bağ evləri, yəhudi əsilli iş adamları ilə şərikli biznesi, Almaniyada, Türkiyədə, BƏƏ-də, İtaliyanın Milan şəhərində böyük malikanələri, Macarıstan və Rusiyada bank hesabları var. İndi isə biz sizə Səfər Əbiyevin qardaşları barədə yazmaq istəyirik. Bir qardaşı Nazim Əbiyev Bakı qarnizonu və ətraf hərbi hissələrdə yerləşən kafe və dükanlara nəzarət edir. O, həmçinin MN-ə aid mənzil-istismar sahələrinə kuratorluğu həyata keçirir. Bu yaxınlarda Nazim Əbiyev keçmiş hərbi ticarət idarəsinə məxsus binanı özəlləşdirərək orada supermarket açdı. Nazirin qardaşı MN-in ümumi işlər idarəsinə məxsus binanı özəlləşdirərək burada şərikli bank yaradır. Nazirin digər qardaşı Məhəmməd Əbiyev keçmiş sürücü, indi isə iri biznesməndir. Həzi Aslanov qəsəbəsində Müdafiə Nazirliyinə aid torpaqların qanunsuz satışına rəhbərlik edir. Nazirin böyük qardaşı Cəlal Əbiyev bəzi hərbi komissarlıqları tənqə gətirib. Onun oğlu mərkəzi aparatda xidmət edir, kürəkəni Mehman Qurbanov isə Binəqədinin hərbi komissar əvəzidir. Səfər Əbiyevin digər qardaşı Rüstəm Əbiyev ordunun əşya təminatını təyin edən, tenderlərin 80 faizində qalib gələn, ordumuzu keyfiyyətsiz

Səfər Əbiyev istintaqa cəlb olunur

Prezidentin ordu ilə bağlı çıxışı sabiq nazirin sonunu gətirə bilər; keçmiş nazirin fəaliyyətinə indi də hüquqi qiymət verilməyəcəksə, bəs nə vaxt?

geyimlərlə təchiz edən tikis fabrikinin direktorudur".

Bundan başqa, S.Əbiyev nazir olarkən əldə etdiyi Bakıda və əyalətlərdəki villalarının, mülklərinin siyahısı da mətbuatda dərc edilmişdi. "Yeni Müsavat"ın 4 sentyabr 2012-ci il tarixli sayında "Səfər Əbiyevin mülklərinin yeni siyahısı..." http://musavat.com/news/olke/sefer-ebiyevin-mulkləri-nin-yeni-siyahisi_107412.html

http://musavat.com/news/olke/sefer-ebiyevin-mulkləri-nin-yeni-siyahisi_107412.html

Ona aid sərəvətlərin siyahısı belə sıralanmışdı. Sitat: "Hərbi Akademiyaya ilə üzbuüz çoxmərtəbəli qoşa villa. Həyətdə böyük avtomobil parkı var. Orada 30-dan artıq bahalı maşın, hətta

VİP avtobuslar saxlanılır. Yasamal rayonu ərazisində - Statistika Komitəsi ilə üzbuüz çoxmərtəbəli binada 4 otaqlı bir neçə mənzil. Ümumi sahəsi 1000 kvadratmetrə yaxındır. Həzi Aslanov küçəsində çoxmərtəbəli villa. Həsən Əliyev küçəsində qoşa villa. Teymur Əliyev küçəsində möhtəşəm villa. Avropa hotelinin yanındakı çoxmərtəbəli binada 5 mənzil. Keçmiş stomatoloji poliklinikasının yerində çoxmərtəbəli villa. Ə.Ələkbərov küçəsində 7 bloku, 17 mərtəbəli binada 5 mənzil. Keçmiş stoma-villalar. Bakıda tibb mərkəzləri, tikis fabrikləri, super marketlər, konserv zavodu, istirahət mərkəzləri, otel kombinatı və sair. Onun Müdafiə Nazirliyinə aid satdığı torpaqların yeni siyahısı: Ə.Ələkbərov küçəsində 6 hektar torpaq sahəsi. Keçmiş Ali Hərbi Məktəbin parkı - 10 hektar. Biləcəri qəsəbəsində hərbi ticarət bazasının torpağı - 20 hektar. MN-ə məxsus hərbi ticarət idarəsinin torpaq və qurğuları. Bədamdar qəsəbəsində hərbi hissələrin hektarlarla ərazisi. Həzi Aslanov qəsəbəsində hektarlarla sahə. Montin qəsəbəsində hərbi müəssisə və zavodların ərazisi. Masazırda köhnə hərbi kolxozun ərazisi. Köhnə Əhmədliyə, Zığ qəsəbəsində, Dərnəgüldə, Qalada, Pıralahıda, Pırşağıda 10 hektarlarla ərazi".

Sabiq nazirin çoxsaylı əm-

lalarının siyahısını yenidən təqdim etməklə müvafiq qurumların araşdırmalara bu istiqamətdən başlaya bilmələri haqda yol göstərmirik. Sadəcə, bir nazirin bu qədər sərəvətə hansı hesabdan sahiblənməsi araşdırılmalı məsələdir. İddialara görə, keçmiş nazirin həbsinə hazırlıq gedir. Ölkə başçısının çıxışında ordunun ərzaq təminatının aşağı səviyyədə olması, kazarmalardakı şəraitin bərhad vəziyyəti haqda faktları sadələməsi birbaşa Səfər Əbiyevin rəhbərlik etdiyi sahəyə büdcədən ayrılan pulların talan edilməsinə işarədir.

Bundan başqa, S.Əbiyevin dövründə əsgəri xidməti zülm-zillətə çevirən "dedovşina" kütləvi hal almışdı, qeyri-döyüş şəraitində əsgər ölümləri də adi hala çevrilmişdi. S.Əbiyev vəzifəsindən çıxarıldıqdan sonra onun həbs ediləcəyi gözlənilsə də, bu günə qədər bu baş tutmayıb. S.Əbiyev nazir postunu itirəndən sonra yaxın ətrafına daxil olan hərbiçilərin həbsi gerçəkləşdirildi. Müdafiə Nazirliyi Hərbi Dəniz Qüvvələrinin (HDQ) komandanı, vitse-admiral Şahin Sultanov, Müdafiə Nazirliyinin Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin rəisi Elçin Xəlilov və digər yüksək rütbəli zabitlər həbs olundular. S.Əbiyev isə yaxasını istintaqdan kənar tuta bilmişdi. Prezidentin məlum çıxışından sonra hüquq-mühafizə orqanlarının S.Əbiyevin yaxasından iki illi yazıqması üçün əsas yaranır. Qalır, nəticə çıxarılacaq hərəkətə keçmək.

□ **E.HÜSEYNOV**

ABŞ səfirinin geri çağırılmamasına fərqli reaksiyalar

Politoloq Robert Sekutanın görəmində qalacağını, müxalifət funksioneri isə diplomatın ikinci dalğada vəzifəsindən çıxarılacağını düşünür

Amerikanın yeni prezidenti Donald Tramp inauqurasiyasından sonra sələfi Barak Obamanın təyin etdiyi 80-dən çox səfiri istefaya göndərib. ABŞ-da yeni administrasiya formalaşan zaman səfirlərin istefaya getməsi praktikası mövcuddur. Lakin yeni səfir təyinatı uzun zaman və prosedura qaydaları tələb edən məsələdir.

Belə ki, qanunvericiliyə uyğun olaraq səfirlərin təyinatı bir neçə mərhələdən keçir və Senat tərəfindən təsdiqlənir. Senatın razılığını alan namizəd ABŞ-ı xarici ölkələrdə təmsil edir.

Trampın bu qərarı Azərbaycanda da ciddi müzakirə olunur. Çünki yeni prezident hələ Amerikanın ölkəmizdəki səfiri Robert Sekuta ilə bağlı konkret qərar verməyib. 2015-ci ildə

Azərbaycana səfir təyin edilən Sekuta bir neçə gün əvvəl ölkə mediasına bildirib ki, Donald Tramp onu Azərbaycanda saxlasa, qalib işləyəcək.

Ekspertlərin bu məsələ ilə bağlı mövqeləri birmənalı deyil. Bəziləri hesab edir ki, Tramp hakimiyyətinə yeni dünya siyasəti yürütmək üçün böyük dövlətlərdə səfirləri dəyişmək daha vacibdir. Digər bir qisim də yeni hakimiyyət formalaşdıran

Tramp komandasının kadr qıtlığı yaşadığını və bu səbəbdən zaman axarında Sekutanın da geri çağırılacağını düşünür.

Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Tramp Ağ Evdə daha ciddi işlərlə məşğul olmalıdır: "Tramp deyir ki, Obamanın təyin etdiyi səfirləri geri çağıracam. Amma bu işlə konkret Dövlət Departamenti və Trampın yeni təyin etdiyi dövlət katibi və onun müavinləri məşğul olurlar. Məhz onların razılığı ilə 80-dən çox ölkədən səfirlər geri çağırılıb. Yəqin ki, ölkələri seçiblər ki, Amerikanın həmin ölkələrlə bağlı yeni siyasəti ola-

caq. Bu dövlətlərə Amerikanın ciddi əhəmiyyət verəcəyi də görünür. Əslində Sekutanın geri çağırılmaması bizim üçün mənfi hal da ola bilər. Bu o demək olar ki, ABŞ Azərbaycan kimi ölkəyə hələ də bir o qədər əhəmiyyət vermir. Əks halda, Sekutanı geri çağıraraq, yeni səfir təyin edər, burada fəallaşmağı düşünərdilər. Sekutanın geri çağırılmaması ilə bağlı daha bir səbəb də ola bilər ki, o da onun yeni təyin olunmasıdır. Yeni səfiri geri çağırmaq düzgün də olmazdı".

Politoloq Sekutanın fəaliyyətinə də toxundu: "Ondan əvvəlki iki səfir Azərbaycanla sıx əlaqələr qururdu. Onların insan haqları və demokratiya ilə bağlı səfir təyin olunarkən müəyyən açıqlamalarının şahidi olmuşuq. Tənqidləri də var idi ki, bu da hakimiyyətin xoşuna gəlmirdi. Bu da ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində istilik yaratmadı. Amma fikir verin, Sekuta səfir təyin olunandan bu günə qədər Azərbaycan hakimiyyətini qıcıqlandıracaq heç bir açıqlama verməyib. Tramp prezident seçildikdən sonra Sekuta bu mə-

sələlərdə daha ehtiyatlı olacaq. Çünki Trampın 16 dəqiqəlik andiçmə mərasimindəki çıxışında demokratiya və insan haqları ilə bağlı bir cümləyə də rast gəlmədik. Trampın dövründə Azərbaycana yeni səfir təyin olunsay, heç nə dəyişməyəcək".

Müxalifətin də Sekuta ilə bağlı mövqeyini aldıq.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, səfirin fəaliyyətinə qiymət vermək o ölkənin öz səlahiyyətində olan məsələdir: "Sekuta Amerika-Azərbaycan maraqlarından çıxış edərək, proseslərə münasibət bildirib. Demokratiya baxımından Amerikanın siyasətini qiymətləndirə bilərik, Sekutanın yox. O bir ölkənin diplomatıdır və həmin ölkənin maraqlarına

xidmət edir. Əgər Amerikanın maraqlarına xidmət etməsəydi, onu geri çağırardılar. Bu gün səfir olaraq qalır, demək, öz dövlətinin maraqlarını layiqincə təmsil edir".

VİP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, Trampın səfirləri geri çağırması böyük əhəmiyyət kəsb edir: "Siyahıya baxmasam da, hesab edirəm ki, Amerika üçün önəm daşıyan ölkələrdən səfirləri geri çağırır. Bu proses davamlı olacaq. Sekuta bildirib ki, Tramp etimad göstərsə, fəaliyyətini davam etdirər. Sekutanın qalması kadr qıtlığı ilə bağlı məsələ ola bilməz. Səfirin dəyişməsi ilə bağlı Azərbaycan ikinci dalğada yer ala bilər".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Çərşənbə axşamı adlı gün

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

(Eleyli Zenon müəllimin əziz xatirəsinə ithaf edirəm)

Səhərdə küçədə hicablı qadınım balaca uşağına nəyəsə görə hirsələnib "meymun balası" deməsinə şahid oldum. Fikirləşdim yəqin Çarlz Darvin hazırda cənnətdə bundan agah olub dodaqaltı qımışıbdır.

Həyatımız beləcə-nə-beləcə paradokslarla doludur. Misal üçün, görürsən universitetin jurnalistika fakültəsinin dekan müavini tələbələrə daxildən xəbər paylaşmağa qadağa qoyur. Bəs bu tələbə xəbər yaymağı necə öyrənəcəkdir? Elə bil quşu aparırsan meşəyə, salırsan qəfəsə, deyirsən uçma.

Hərçənd uça bilməyən quşlar da var. Misal üçün, toyuqlar. Əvəzində yaxşı yumurtaları olur. Tüklərindən yastıq qayırırlar. Budlarını yağda qızardıb həzmi-rəbdən keçirirlər. İndi bizim BDU "jurfakın" tələbələri də gələcəkdə uca millətimizə hər cür xidmət göstərəcəkdir. Mən onlara uğur diləyirəm, bircə çalışıb Lavrov-zad olan hinlərə girməsinlər.

Ümumiyyətlə, mən şəhərə çox az çıxıram, bir növ başımı soxmuşam mənəvi mühacirətin içinə. Sevgili xalqımızı boykot eləmişəm. O üzəndən, bu yaxında "Memar Əcəmi" metrosunun təzə sifətini görəndə donub qaldım. Qabaqlar o metronun univermaq tərəfə şüşəbəndli, böyük "M" hərfi quruluşlu çıxışı vardı. Demirəm çox dahiyənə bir zad idi, ancaq hər halda işıqlı görünürdü. İndi isə yapist yoldaşlar həmin çıxışı darmadağın edib yerinə qapqara, əcaib bir paralelepiped qoyublar.

Bu nə zövqsüzlükdür? Bu mağara adamlarını hardan tutub gətiriblər? Tağı Əhmədovun "zövqüdür", yoxsa Hacıbala əkənini? Hər halda, paytaxtın daha bir estetik məkanının içinə oturulub - üzr istəyirəm. Heç olmazsa həmin stansiyanın Memar Əcəminin adına olmasını yada salıb həqiqi memarlığa aid bir şey düzəldəydilər. İndi də gec deyil mənə, o "qara qutunu" "Əcəmi" metrosunun üstündən yığıdırmaq lazımdır.

Mühacirətdən yazdım bayaq, bir tənqidi qeydimi də xaricdəki həyatdan video-mideo çəkib internetə dolduran zəhmətkeşlərimizə ünvanlayıram. Söhbət müqayisəli videolardan gedir. Görürsən biri çəkir qoyur ki, Norveçdə kartofu tarladan satıcısız alırsan. Pulu qoy yeşiyə, kartofu özün çək, götür get. Başqası Hollandiyanın güllərini, bir ayrısı Almaniyanın yollarını, üçüncüsü İsveçin zibilqabalarını - qısa, hərə qanacağı çatan bir zad çəkib gözümüze soxur. Rəhmətliyin uşağı, bilən onsuz da bilir orda vəziyyət necədir, bilməyənlərə niyə öyrədirsiniz? Guya bundan nəticə çıxarıb Azərbaycanı dəyişdirib Avropa edəcəklər? Ay hay... Ölmüşdü Xankişi, qoburu əldən verə... (Həmin məsələnin tam variantı budur, oxuculara maraqlıdırsa, izahını növbəti yazımda verim - Z.H.)

Əksinə, siz Qərbi əyani göstərdikcə burdan qaçıb gedənlərin sayı artır. Ölkə boşalır, xəbəriniz olsun. Bu gün, sabah sünnət toyuna çağırmağa adam balası tapmayacağıq. Hələ başqa vacib işləri demirəm. Hətta ola bilər nazir qoymağa, deputat düyməsi işlətməyə adam tapılmasın.

Yığışdırın belə videoları. Ən yaxşısı AzTV yoludur - Avropanın dağıldığından, Qərbin çökməsindən danışın. Hazır videolar da var: Trampı göstərmək bəs eləyir. Qoy millətimiz xaricə qaçmasın. Ermənistan boşalır, biz də boşalsaq, Qafqaz gürcülərə qalacaq. Buna bənzər temada bir anekdot var, yazım bura: "Bir gün erməni uşaq atasından soruşur ki, ata, biz niyə kosmosa uçuruq? Atası deyir, bala, biz kosmosa uçaq, gürcülər paxılıqdan öləcək. Gürcülər ölsələr biz ermənilər də buna sevinib hamımız öləcəyik. Bəs sən istəyirsən ki, Qafqaz azərbaycanlılara qalsın?"

Şair də bu münasibətlə yaxşı deyibdir: "Vətən daşı olmayandan, olmaz ölkə vətəndaşı!"

İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır - viza verin mən də çıxım gedim.

Kreml ağacların arxasında pusqu qurub

Azərbaycan qazını Avropaya çıxarmalı olan Trans-Adriatik qaz kəməri layihəsi (TAP) İtaliyada "yaşıl hərəkət" kimi tanınan qurumun israrı nəticəsində dayanıb. AzadlıqRadiosu "EurasiaNet" saytına istinadən belə xəbər yayıb. Bildirilir ki, kəmərin İtaliyanın Apuliya vilayətindəki qədim zeytun bağları və əl dəyməmiş çimərliklərindən keçir. Bu gözib-görməli yerlərsə İtaliyanın turizm sənayesindən ötrü xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu da təbii mühafizə təşkilatlarının ciddi etirazına səbəb olub.

Bildirilir ki, İtaliya hökuməti layihənin zərərinin minimuma endirilməsini nəzərdə tutan 50-dən çox tələbin yerinə yetirilməsi ilə bağlı sənəd hazırlayıb. İtaliyanın İqtisadi İnkişaf Nazirliyi sənədi, hökumət isə layihəni təsdiqləyib. Amma yerli rəsmilər, o cümlədən Apuliya vilayətinin qubernatoru və kəmərin torpağa çıxacağı yerin - Melendunyonun meri mərkəzi hökumətin qərarı ilə razılaşmır.

Məsələ burasındadır ki, plana görə, kəmərin tikiləndə onun yolu üstündəki zeytun bağı müvəqqəti başqa yere köçürülməli, tikinti başa çatdıqdan sonra yerinə qaytarılmalıdır. Amma bağdakı ağacların bəzilərinin minillik tarixi olduğunu deyən ətraf mühit fəalları ağacların köçürülməsini inco əməliyyat olduğunu, bu işin layiqincə yerinə yetiriləcəyinə inanmadıqlarını deyirlər. Bağda 2 minə yaxın zeytun ağacı var.

Kəmərin bir hissəsinin Adriatik dənizindən San-Bazilio çimərliyinə çıxması da fəalları narahat edir. Sayt dekabrda keçirilən referendumun İtaliyada yerli idarələrin səlahiyyətlərini artırdığını, beləliklə, kəmərin əleyhinə çıxan təbii mühafizə təşkilatı «Re:Common»dan bildirilib ki, kəmərin texniki problemlərin həllini tapmayıb.

Meledunyo şəhərinin meri Marco Poti isə deyib ki, onlar əvvəl TAP-a etiraz etmişlər, ancaq sonra-düzgün texnikadan istifadə edilmədiyini, layihənin onların ərazisinə uyğun olmadığını, yararsızlığını biləndə eməkdaşlığı dayandırdılar. Azərbaycan rəsmilərinin cavabının İtaliya müxalifətini razı salacağı gözlənilir. Kəmərdə çalışan və adının açıqlanmasını istəməyən bir Azərbaycan rəsmisi sayta müsahibəsində bunun siyasi məsələ olduğunu deyib: «Bir neçə yüz ağacın ölkəyə böyük mənfəət gətirən layihədən üstün tutulması inandırıcı deyil».

Sayt Azərbaycanın, eləcə də Qərbin bu məsələdə Rusiyadan şübhələndiyini, Azərbaycan və ABŞ rəsmilərinin Rusiyanın əleyhinə fikirlər səsləndirdiyini qeyd edir. Məsələn, 2014-cü ildə NATO-nun özamankı baş katibi Anders Fogh Rasmussen deyibmiş ki, Rusiya ətraf mühit fəalları vasitəsilə yalan informasiya yayaraq, layihəyə mane olmağa, Avropanın Rusiyadan asılılığını saxlamağa çalışır. SOCAR-ın vitse-prezidenti Elşad Nəsirov isə TAP əleyhinə təbliğatın Rusiyanın məqsədlərinə xidmət etdiyini söyləyib.

Müxalifətlərin etirazlarının əsaslı olduğu sübut edilə belə,

Rusiyadan Bakıya "yaşıl hücum" planı

Azərbaycan qazının Avropaya çıxarılmasına Kreml İtaliyadan maneə yaratmağa başlayıb; ABŞ rəsmisi ötən ay Bakıda bu barədə xəbərdarlıq edərək nə demişdi? Ağ Evin yeni administrasiyasının bu məsələdə Azərbaycana necə dəstək olmasından çox şey asılı olacaq...

TAP-ın tikintisi yəqin ki, dayandırılmayacaq, sadəcə, marşrut dəyişdiriləcək. Yerli fəallar TAP-ın marşrutunun dəyişdirilməsi - 50 km şimaldan çəkilməsi ilə bağlı təkliflərini irəli sürüblər. Amma rəsmilər, hələ ki bu təklifə razılıq vermir. «EurasiaNet» TAP-ın tək-cə İtaliyada deyil, Yunanıstan və Albaniyada da etirazlara səbəb olduğunu qeyd edir.

Qeyd edək ki, adətən bu cür iri layihələrin gerçəkləşməsi zamanı tranzit ölkələr hər mümkün vasitə ilə daha çox güzəşt və ya para qazanmaq istəyirlər. Bu, həm Bakı-Tiflis-Ceyhan, həm Bakı-Tiflis-Qars layihələrinin icrası zamanı tez-tez rast gəlinən faktlardır. Amma bu cür əngəllərin arxasında heç də həmişə sağlam niyyət, ətraf mühitin qorunması dayanmır.

Virtualaz.org saytı iddia edir ki, İtaliyada TAP-a qarşı təbliğat aparıb və etirazlar təşkil edən "5 ulduz" hərəkatının və onun lideri Beppe Grillonun Rusiyaya bağlılığı yeni fakt deyil. "Hələ İtaliyada kəməre qarşı çıxan ətraf mühit fəallarının Rusiyadan maliyyələşdirildiyi barədə ciddi şübhələr var. Ümumiyyətlə, Rusiya ənənəvi olaraq İtaliyada güclü mövqelərə malikdir. Rusiya Azərbaycan qazının Avropa bazarlarına çıxarılmasına əvvəlcədən qarşı olub, bunu müxtəlif formalarda bürüzə verib. Lakin bütün təzyiqlərə baxmayaraq kəmərin tikintisinə dair müqavilələri imzalamaq mümkün oldu və tikinti işləri başladı. Qeyd etmək lazımdır ki, Cənub Qaz Dəhlizinə dair müqavilələrin imzalanmasında və bu layihənin həyata keçirilməsi prosesinin başlamasında ABŞ-in siyasi dəstəyinin mühüm rolu var" deyərək, xəbərə bildirilir.

Sayt yazır ki, Rusiyanın maraqlarına toxunacaq məqamlardan biri İsrailin yeni kəşf olunan nəhəng qaz yataqlarından hasil olunaçaq təbii qazın gələcəkdə TAP kəməri ilə Avropanın cənubuna nəqli barədə müzakirələrdir. "Bu plan İsrail baş naziri Benyamin Netanyahu'nun Bakıya səfəri zamanı müzakirə olunub. Görünür, İsrail qazının Azərbaycanın borusu ilə Avropaya nəqli ideyasının müzakirəsi Rusiyada daha çox qıcıq yaradıb. Çünki bu halda "Qazprom" Avropanın cənubundakı mövqelərini itirə bilər".

Məlumat üçün deyək ki, TAP və TANAP layihələri birlikdə "Cənub Qaz Dəhlizi" kimi tanınır. Bu, dünya neft-qaz sənayesində bu vaxtədək olan ən mühüm və ən iddialı layihələrdən biridir. Və bu, çox sayda müxtəlif maraqlı tərəfləri - o cümlədən yeddi hökuməti və 11 şirkəti özündə ehtiva edən mürəkkəb bir proyektidir.

TAP layihəsinə ciddi maliyyə və siyasi dəstək verən rəsmi Vaşinqton dekabr ayının 15-də Dövlət Departamentinin beynəlxalq enerji məsələləri üzrə xüsusi elçisi və əlaqələndiricisi Amos Hoxsteynə yeni Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsini dəstəkləməkdə davam edəcəyini bildirmişdi.

Hoxsteyn Bakıda belə bir açıqlama vermişdi ki, indi İtaliyadakı məlum problemlərdən sonra bu daha çox diqqət çəkir: "Azərbaycandan tutmuş Gürcüstan,

Türkiyə, Yunanıstan, Albaniya və İtaliyaya qədər bir çox ölkələri ehtiva edən "Cənub Qaz Dəhlizi" kimi iri layihə müxtəlif siyasi və geosiyasi problemlərlə qarşılaşa bilər. Bundan əvvəl biz bu problemləri birlikdə həll etdik və gələcəkdə də birgə işləyəcəyik".

Onun sözlərinə görə, "Cənub Qaz Dəhlizi" Avropanın siyasi və enerji təhlükəsizliyində, həmçinin Avropaya enerji axınının şaxələndirilməsində vacib rol oynayır. ABŞ rəsmisi Rusiya ilə Türkiyənin münasibətlərinin bərpasından sonra yenidən icrasına başlanılan "Türk axını" layihəsindən danışıqdan da maraqlı fikirlər səsləndirmişdi. "Bizim üçün artıq mövcud layihələr prioritetdir, lakin "Türk axını" layihəsi ilə bağlı hadisələrin inkişafını da izləyirik. Hansı layihənin - "Cənub axını" və ya "Türk axını"nın olması vacib deyil. Vacib olan Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin etməkdir" deyərək bildirmişdi. A.Hoxsteyn əlavə etmişdi ki, istənilən halda boru kəmərləri hər hansı ölkəyə qarşı silah qismində və ya təzyiqlə vasitəsi kimi istifadə olunmamalıdır.

Rusiyanın "yaşıl hücum"da əlinin olub-olmamasını birmənalı iddia etmək də olmaz. Amma onu da unutmaq ki, rəsmi Kreml Azərbaycanın iqtisadi və siyasi cəhətdən güclənməsinə səbəb olacaq enerji layihələrinə heç vaxt yumşaq desək, isti baxmayıb. Bu səbəbdən də Rusiyadan bu məsələdə şübhələr əsaslı görünür. ABŞ-ın yeni administrasiyasının bu məsələdə nə dərəcədə Azərbaycana dəstək olmasından da çox şey asılı olacaq. Bu, bəlkə də Rusiyanın nəbz yoxlanışıdır...

Vaşinqtonun qisasçı rejimi getdi, nələr dəyişəcək...

“Yanvarın 20-də Azərbaycanın 1990-cı ilin yanvar qurbanlarının xatirəsi yad edildi. Eyni gündə daha bir hadisə baş verdi, ABŞ-ın 45-ci prezidentinin inauqurasiyası oldu - hansı olaya ki, digərləri kimi, Azərbaycan ictimaiyyətinin diqqəti cəlb olunmuşdu. İş ondadır ki, demokratların dönəmində Vaşinqtonla Bakı arasında əlaqələr Azərbaycan rəsmilərinin istəklərinə rəğmən, elə də ürəkəçən olmayıb. İndi isə ölkə rəhbərliyində pozitivə ümid yaranıb”.

Rəsmi Bakı Vaşinqtona

kurs götürür - mühüm gəlişmə

Bu sözlər Rusiyanın nüfuzlu nəşrlərindən olan “Nezavisimaya qazeta”nın dünənki sayında getmiş “Əliyev Vaşinqtona kurs götürür” məqaləsindədir. Məqalə müəllifinə görə, ötən illər tərəflər arasında zahiri sakit əlaqələr arxasında əslində Ağ Evin bundan əvvəlki administrasiyasının Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaq cəhdləri gizlənilib. “Ancaq bütün bu cəhdlər prezident İlham Əliyevin müqaviməti və müstəqil siyasəti ilə üzleşib. Buna qarşılıq və qisas kimi, Vaşinqton da Azərbaycanda dəfələrlə özünün sevimli rəngli inqilablara taktikasına əl atıb”, - deyə qezet ardınca qeyd edir.

Məqələdə bu xüsusda daha sonra deyilir: “Bir neçə il öncə Milli Demokratiya İnstitutunun (NDI) Azərbaycan nümayəndəliyinin fəaliyyəti ilə bağlı Bakı ilə Vaşinqton ara-

Rusiyanın nüfuzlu nəşrinə görə, Azərbaycan Qarabağ məsələsində ABŞ-ın daha aktiv roluna ümid edir; Ağ Evlə yeni əlaqələr Bakıya Rusiya amilinə qarşı paritet yaratmaq üçün də lazım ola bilər...

sında qalmaqla yaşanmışdı. O zaman hakimiyyət NDI-ni ölkədə “facebook inqilabı”nın təşkilində suçlamışdı. Ancaq bu planlar fiaskoya uğradı”.

Nəşrin yazdığına görə, bütün bunların fonunda Azərbaycan iqtidarının Vaşinqtonda hakimiyyət dəyişikliyinə diqqət və marağı tamamilə izah olunandır. “Rəsmi Bakı belə bir mövqə izhar edib ki, ABŞ-la tərəf-

daşlıq əlaqələrini inkişaf etdirmək istəyir. Prezident İlham Əliyev özünün Donald Trampa təbrik məktubunda ümid ifadə edib ki, Azərbaycanla ABŞ arasında ikitərəfli əlaqələr bundan sonra uğurla inkişaf edəcək. Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov isə öz növbəsində bəyan edib ki, rəsmi Bakı Dağlıq Qarabağ məsələsində Birləşmiş

Ştatların ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində səylərinin güclənəcəyinə ümid edir” - “Nezavisimaya qazeta” yazıb.

Nəşr iki ölkə arasında bir çox sahələrdə əməkdaşlığın mövcudluğuna diqqət çəkib: “Bu əməkdaşlıq bundan sonra da davam edəcək” - Əli Həsənov deyib. Əksər yerli analitiklər isə hesab edib ki, Donald Trampın andiçmə mərasimində etdiyi çıxışın bir sıra müddəaları Azərbaycanın xarici siyasət kursu ilə həmhəng səslenir. “BakuNetwork” Ekspert Şurasının rəhbəri Elxan Ələsgərova görə, Azər-

mokratların səhvlərini təkrarlamağa qadirlər - ekspert vurğulayıb”.

***

Donald Trampın andiçmə mərasimindəki nitqi gerçəkəndə onun öz səhvlərinin analoji nitqindən köklü şəkildə fərqlənirdi. Məsələn, Tramp həqiqətən belə bir cümlə işlətdi ki, bundan sonra ABŞ özünün dünyagörüşünü heç bir ölkəyə sırımıyacaq. Yeni ölkələrin daxili işinə qarışmayacaq, xalqların seçiminə hörmət edəcək. Bu, elə “Amerika daha rəngli inqilaba dəstək verməyəcək” mesajı idi.

Bu mənada Bakı yeni Vaşinqton administrasiyası ilə əlaqələrə yəqin həm də ona görə önəm verir ki, həmin əlaqələr Dağlıq Qarabağ məsələsində Kremlin monopolist mövqeyinə əngəl yaradacaq. Moskvanın inhisarçı mövqeyin, şəriksiz vasitəçiliyinin Azərbaycan üçün nə dərəcədə təhlükəli olduğu isə Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun məlum və qalmaqallı açıqlamalarından bir daha göründü.

Məsələ də ondadır ki, faktiki konfliktin körükləyicisi və Ermənistanla işğal ortağı olan Rusiyaya Dağlıq Qarabağ məsələsində bunca vasitəçi sərbəstliyi vermək gerçəkəndə çox təhlükəlidir. Çünki Amerikanın məsələdə laqeydliyinə arxayın olan Moskva bu halda yalnız öz maraqlarından çıxış edərək, Azərbaycanın, hətta Türkiyənin köklü mənafeyini qulaqardı edərək, istənilən “həll variantı”nı məqbul sayıb.

Azərbaycanı narahat edən də Trampın, necə deyirlər, öz əli ilə Qarabağ məsələsini Rusiyaya həvalə edə bilməsi, Güney Qafqaza diqqətini zəiflədə bilməsidir. ABŞ-Azərbaycan əlaqələrinin daha yüksək mərhələyə girməsi belə bir təhlükəni azaldardı. Çünki o zaman regionun mühüm ölkəsi kimi Azərbaycanın Vaşinqton üçün önemi və ona təsir imkanları artmış olacaq.

Bu üzündən Azərbaycan-ABŞ, Rusiya-ABŞ, Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin hansı məcrada inkişaf tapacağı sözsüz ki, 1 nömrəli məsələmiz olan Dağlıq Qarabağ konfliktinin çözümündə də əksini tapacaq. Bir az da gözləyək.

□ **Siyasət şöbəsi**

ABŞ-ın yeni prezidenti Donald Tramp özünün inauqurasiya nitqində “yeni ittifaqlar” quracağını deyərək Rusiyaya nəzərdə tuturdu. Lakin o, Rusiya ilə münasibətləri düzəldə bilmək üçün əvvəlcə öz hakimiyyətini möhkəmləndirməlidir.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu haqda 2013-cü ildə Donald Trampın Moskvada “Dünya gözəli” müsabiqəsini keçirmiş azərbaycanlı oliqarx-milyarder Araz Ağalov “Komsomolskaya Pravda” qəzetinə müsahibəsində danışıb.

“Aydın məsələdir ki, Trampa güclü təzyiq var, onlar hələ hakimiyyətdə möhkəmlənməyiblər. Ona görə də onun komandasının dedikləri gələcəkdə edəcəkləri ilə tam uyğun gəlməyə bilər... Əgər heç bir impichment və ya hansısa başqa axmaqlıqlar baş verməsə, Tramp əsas postlara öz adamlarını yerləşdirə bilsə, situasiya, prinsipçə, dəyişə bilər”-Araz Ağalov deyib.

Azərbaycanlı oliqarxın fikrincə, bu proses azı yarım il çəkməlidir. Ancaq onun fikrincə, Rusiya Trampdan nəse gözləməli deyil. “Əsas odur ki, bizə zərər vurmasınlar, biz ancaq öz gücümüzlə arxalanıb irəli getməliyik”-o bildirib. Ağalovun sözlərinə görə, Tramp pragmatik adamdır, dəfələrlə Rusiyada olub. İnsanları başa düşür, əlaqələri düzəltmək istəyir.

İş adamı bildirir ki, Tramp, yaxud onunla bağlı olan biznes strukturları ilə əlaqələri bərpa etmək haqda düşündür. “İndi bilirsiniz vəziyyət necədir? Orada situasiya elədir ki, hansısa keçmiş biznes-partnyorların ortaya çıxması aranı qarşıdırcaq. İndi orada hər şey diqqətlə araşdırılır. Tutaq ki, Trampa nə vaxtsa işləmiş hansısa indus ortaya çıxdı- o saat bütün mətbuat partlayacaq: budur, Tramp özünün köhnə əlaqələrindən istifadə edir, hansısa biznes qurmaq istəyir və s. Aydın məsələdir, o, sözünü tutan adamdır. Yeni əgər mən görüşməyi xahiş etsəm, fikrimcə, etiraz etməz. Lakin bu, birincisi, mənim tərəfimdən düzgün olmazdı, çünki onu pis vəziyyətdə qoya bilərdim. Çünki onların bütün mətbuatı seçkilərə qədər Trampı Kremlə əlaqələndirmək üçün mənim onunla fotolarımı dərc edib. Və indi “bunu təsdiqləyərək” mən haradasa onunla birgə peyda oluram... Daha betər olardı ki, Ağ Evdə. Bütün qəzetlər tozanaq qoparacaq. Ona görə də gözləmək lazımdır, gələcək göstərə-

Araz Ağalov Trampın münasibətlərindən danışdı

“Əgər xahiş etsəm, Tramp mənimlə görüşər, amma tozanaq qopar...”

cək”-azərbaycanlı oliqarx bildirib.

Ağalov jurnalistin sualına cavab olaraq deyib ki, hələlik Rusiya XİN, yaxud digər strukturlar Trampın tanışlığına görə onunla əlaqə saxla-

yıb nəse kömək istəməyiblər. “Fikrimcə, mən Trampın işləyən tək adam deyiləm. Tramp bura 1980-ci illərdən gəlib-gedirdi və yəqin ki, məndən başqa da kimlərsə tanıyır”-iş adamı qeyd edib.

Bu arada ABŞ-ın “The Daily Beast” nəşri 2013-cü ildə “Dünya gözəli” müsabiqəsinin təşkili zamanı Trampın Moskvada fahişələrlə əyləndiyini bildirdi. “Mən özüm Trampın fahişələrlə heç bir videogörüntüləri yoxdur. O, Moskvada olanda hər xırda detala fikir verirdi, çünki nəzərə alırdı ki, bizim ölkəmiz arasında ciddi gərginlik var” - Alferova bildirib.

Bəs birdən kimsə gələcək Amerika prezidentini izləyibse və hansısa hotelde onun fahişələrlə görüntülərini çəkibse, onda necə olsun? Alferova əvvəlcə gözlərini döyür, sonra deyir: “Buna görə məsuliyyəti Trampın mühafizəçiləri daşımaldır, biz yox”.

2013-cü ildə Trampın Moskvada olarkən qaldığı “Ritz Carlton” hotelinin trenajor zalına tez-tez baş çəkən jurnalist və elit tusovkalarda sayılıb-seçilən gözəlcə Kseniya Sokolova isə deyir ki, Trampın hotelde fahişələrlə əyləndiyinə inanmır. “Mən özüm Trampın “Ritz Carlton”da yatmamışam”-Sokolova deyir.

Lakin siyasi texnoloq, “Dojd” telekanalının aparıcısı Stanislav Belkovski bununla razılaşmır: “Yerli fahişələr deyirlər ki, Trampın fahişələrlə “qızıl yağış” orqiyası təşkil etməsi doğrudur...”

"Sülhpərvər"lərin qıcanmış dişləri

Xalid KAZIMLI

Əslində Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun azərbaycanlı jurnalistə verdiyi cavabda yeni bir fikir yox idi, bu, sadəcə, siyasi həyasızlığın açıq mimikayla yenidən ifadəsiydi.

Lavrovdan qabaq eyni fikirləri hələ 20-23 il öncədən ATƏT-in Minsk Qrupunda ABŞ-ı təmsil edən həmsədrlər də deyiblər - Presseldən Uorlikə qədər.

Onlar da daima deyirdilər və deyirlər ki, Qarabağ münaqişəsinin hərbi yolla həlli mümkün deyil, tərəflər konfliktli danışıqlar yolu ilə həll etməlidirlər.

Eyni qurumda təmsil olunan fransalı həmsədrlər ermənilərə qarşı daha ilıq idilər və elədirlər.

Taleyranın xələfləri də Azərbaycanın bu münaqişənin həll etmək üçün hərbi gücdən istifadə etmək variantını bir-mənəli və qəti olaraq qəbul etmirdilər və etmirlər.

İndiyə qədər rusiyalı həmsədrlərin içində də başqa söz deyən olmayıb. Hətta onların içində açıq-aşkar ermənipərəst olanlar vardı - məsələn, Kazimirov.

Ümumiyyətlə, Ermənistan və Azərbaycan arasındakı Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən danışan elə bir əcnəbi diplomat və ya siyasətçi olmayıb ki, münaqişənin hərbi yolla həllinə dair müsbət söz desin.

Bu xüsusda hamı sülhpərvərdir, hamı dinc nizamlaşma tərəfdarıdır. Qarabağ Küveyt, İraq, Suriya, Əfqanıstan deyil ki, haqq-ədalətli bərpə etmək istəyən koalisiya qüvvələri işğalçıya müəyyən vaxt verə, tutduğu ərazini boşaltmadığı təqdirdə hərbi əməliyyata başlasın.

Belə şey olmayıb və olmayacaq. Böyük dövlətlər Azərbaycanın işğal olunmuş, Dağlıq Qarabağa aid olmayan rayonlarının erməni separatçıları tərəfindən 23 ildən artıq müddətdə əldə saxlanılmasına həmişə dözümlü yanaşıblar və yanaşırlar.

Biz bu daxili işimizi çoxdan böyük dövlətlərin (ABŞ, Rusiya, Fransa, eləcə də İran, Türkiyə, Almaniya, İngiltərə) boş vaxtlarının müzakirə predmetinə çevirmişik. "DQR" məsələsi çoxdan BMT, ATƏT kimi beynəlxalq təşkilatların məşğul olduğu bir "daxili iş"dir.

Göründüyü kimi, Lavrovun jurnalist Anar Həsənovun sualına cavab verərkən "bu münaqişə Azərbaycanın daxili işi deyil" deməsi boşuna deyil.

Söhbət qonşu dövlətin - Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzündən, ərazi iddiasından gedir. "Dağlıq Qarabağ əhalisinin öz müqəddəratını təyinetmə hüququ" söhbəti isə Ermənistanın ərazi iddiasını pərdələmək, ona hansısa formada legitimlik qazandırmaq cəhdidir.

Sabah qonşu İran Azərbaycanın bir neçə rayonuna hücum edib, onu qoparmağa çalışsa, biz, əlbəttə ki, "heç kəs qarışmasın, bu, Azərbaycanın daxili işidir" deməyəcəyik. Əksinə, dünya birliyini, hərbi müttəfiqlərimizi köməyə çağıracağıq.

Hipotetik olaraq, belə bir hadisənin baş verəcəyini təsəvvür etsək, onu da deməliyik ki, bu gün Qarabağ məsələsində susan, sülhdən danışan qüdrətli dövlətlər ləngimədən İrana qarşı effektiv tədbirlər görər, aqressora geri çəkilmək üçün vaxt verərlər.

Durum budur. Qarabağın taleyinə münasibətdə böyük dövlətlərin (ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin) mövqeyi az qala tam olaraq üst-üstə düşür. Onların mövqeyi Ermənistanın mövqeyinə daha yaxındır, hər zaman açıq tekstlə deməyələr də, vaxtaşın eyham edirlər ki, Qarabağın müstəqilliyinin tanınması (başqa sözlə, Ermənistanla birləşdirilməsinin qəbul edilməsi) münaqişənin həlli ola bilər.

Azərbaycan isə bu variantla razı deyil və güman ki, heç vaxt da razı olmayacaq. Çünki esrlərdir davam edən bu münaqişə, belə görünür ki, heç vaxt bitməyəcək. Ermənilərin iştahası tükənən deyil, amma Azərbaycanın hər əsrdə bir az kiçilən ərazisinin bir həddi-hüdudu var.

Bəs elədirsə, Lavrovun, daha dəqiqi, Rusiyanın Qarabağ məsələsində hər kəsə belli olan mövqeyinin son ifadəsi nədən bu qədər ajiotaja səbəb oldu, insanları hiddətləndirdi?

Çünki kartlar açıldı, hər zaman ütüli ifadələr pıçıldayan diplomat dodaqları çırmandı və qıcanmış dişlər göründü, ermənilərlə bizi daima tutaşdıran rusun həlledici anlarda qolumuzu tutub bizi döydürdüyü ortaya çıxdı. Və bu çox qeyri-diplomatikcəsinə, sinikliklə ifadə edildi.

Əslində bizi hiddətləndirən də həmin həyasızlıqdır. Biz güclü ola-ola qolumuzun tutulması səbəbindən aciz duruma salınmağımıza hiddətlənirik.

"Azadlıq" qəzetinin baş redaktoru Qənimət Zahidin və satirik şair Mirzə Sakitin anası Xədicə xanımın yanvarın 23-də dünyasını dəyişib. Bu barədə hazırda mühacirətdə olan oğullar özlərinin facebook səhifəsində məlumat veriblər. Q.Zahid statusunda yaşadığı itkini bu cümlələrlə ifadə edib: "Getdi... Daha yoxdur. Allah ona rəhmət eləsin".

Mirzə Sakit isə bu sözlərlə anasına vida edib: "Anam əllərini qürbətə sarı uzadaraq bu dünyaya əlvida deyib gözlerini əbədi yumdu".

Hazırda Fransada mühacirətdə olan jurnalist Natiq Ədilov isə Zahidovların mərhum anası barədə xatirələrini belə paylaşmışdır: "Qənimət bəyin anası bu dünya ilə vidalaşdı. Xədicə ananın ruhu şad olsun. Mən bu ananı tanıyırdım. Tanıyırdım demək, bəlkə də düz deyil, müşahidə edə bilmişdim, deyim. Birinci dəfə Qənimət bəyin atası Səlim kişi vəfat edəndə onlara getmişdim. Daha sonra isə Tiflisdə, Qənimət bəyin ailəsi ilə görüşə gələndə. Onun Qənimətə "qadoyu alım" deməsi bir ayrı cürə ləzzət idi. Bütün respublikanı qabağına qoyub danışan cənab Zahidovu bu ana hələ də məktəbli uşaq kimi qəbul edirdi. Ona yol göstərirdi, məzəmmət edirdi. Azərbaycana Qənimət kimi oğul verən ana bizim hamımız üçün əzizdir, doğmadır. O öz missiyasının şərəflə başa vurdu. Əvəz Zeynallıya verdiyi ən son müsahibədə o özü də, deyəsən, komfortdan çox-çox uzaq olan zəhmətkeş ömründən məmnunluğunu dilə getirmişdi. Bunu da demişdi ki, mən üreyimcə yaşadım, vəsiyyətim də budur ki, ölsəm, mənim üçün saqqal-filan saxlamayın, işinizə, həyatınıza davam edin".

Qeyd edək ki, Qənimət Zahid Fransada, Mirzə Sakit isə Belçikada mühacirətdədir. Bu səbəbdən də onların heç birinin hazırda yas mərasimində iştirak etmək üçün ölkəyə gəlişi mümkün deyil. Çünki qaradaşların heç biri hələlik oturma və vətəndaşlıq almayıb. Vətəndaşlıq alana qədər şəxs öz ölkəsinə gedirsə, bu, onun həyatına ölkəsində hər

Qənimət Zahidin və Mirzə

Sakitin anası dəfn olundu

Mirzə Sakit anasının dəfnində iştirak etmək üçün Bakıya gələ bilməməsindən danışdı

hansı təhlükə olmaması kimi qəbul olunur. Bu səbəbdən də oturma üçün müraciət etdiyi ölkə onu deportasiya edə bilər.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, Zahidovların atası dünyasını dəyişəndə hər iki oğlu - həm Qənimət bəy, həm də Mirzə Sakit türmədə idi. Onlar özəl icazə ilə bir neçə günlük yas mərasiminin keçirildiyi Şamaxıya getmişdilər.

Mirzə Sakit musavat.com-a açıqlamasında bildirdi ki, hazırda onun kimliyi, sənədləri vətəne gətirməsinə imkan vermir. Müsahibimizin sözlərinə görə, ölkədən çıxsa, Azərbaycandan başqa bütün ölkələrə gedə bilər: "Ölkədən çıxsa bilərəm, hər yerə gedə bilərəm, təkcə Azərbaycan istisna olmaqla. Atam dünyasını dəyişəndə həbsxanada idim, yasa getməyə icazə versələr də, təəssüf ki, dəfninə yetişə bilmədik. Hələ bir il öncə üreyimcə dammışdı ki, anam dünyasını dəyişəcək və atamın dəfnində olmayacağam. Bu fikiri beynimə həkk etmişdim. Son 20 gün də anamın vəziyyəti kritik hala düşdü, hər gün 10-15 dəfə skaypla əlaqə saxlayırdım. Anam son günlər danışa da bilmədi, eləcə iki barmağını qabağa uzadıb pıçılıtlı hənirti ilə "iki balamı istəyirəm" deyirdi".

yan Teymur Eminbəyli dedi ki, gedib bizim ordaki evimizdə qalarsız".

Qeyd edək ki, mərhumə yanvarın 24-də saat 14-də son mənzilə yola salınıb. Azadlıq.info-nun xəbərinə görə, dəfn Şamaxıda Zahidovların ata ocağı, Xədicə xanımın yaşadığı Meyseri kəndində olub. Dəfn və hüzn mərasimində ölkənin çoxlu sayda ictimaiyyət nümayəndələri, eləcə də AXCP sədri Əli Kərimli və partiya rəhbərliyinə daxil olan şəxslər, Qənimət Zahidin dostları və həmkarları, Zahidovlar ailəsinin yaxınları iştirak edib.

Allah rəhmət eləsin.

□ Sevinc TELMANQIZI

1 saylı həbsxanadakı "bunt"un səbəbi bilindi - avtoriteti döyüblər

Səbəb bahalaşma yox, müəssisəyə yenidən etap olunan "Tsiqan" ləqəbli kriminal avtoritet Elmir Məmmədovun döyülməsi olub

Bakının Nizami rayonu ərazisində yerləşən 1 saylı cəzaçəkmə müəssisəsinə qoşun yeridilməsi haqda xəbər vermişdik. Penitensiar Xidmətin mətbuat xidməti bu məlumatın dəqiq olmadığını, mətbuatı olay haqda məlumat verən məhbus yaxınları isə həqiqət olduğunu bildirdilər. Müəssisəyə qoşun yeridilməsinin səbəbi kimi isə oradakı dükkanda (laryokda) siqaret və çörəyin baha satılmasına etiraz edən məhbusların ram edilməsi göstərilirdi.

Qaynarinfo.az saytının əldə etdiyi məlumata görə, əslində isə səbəb bahalaşma yox, müəssisəyə yenidən etap olunan "Tsiqan" ləqəbli kriminal avtoritet Elmir Məmmədov olub. "Tsiqan"ın cəzaçəkmə müəssisəsinə gətirildiyi gün döyülərək "kars"a salınması "bratva"-nı hiddətləndirib. Dustaqlar onun "zon"a qaytarılmasını tələb edərək etirazla başlayıblar. Vəziyyətin idarəolunmaz hala gəldiyini görən cəzaçəkmə müəssisəsinin reisi Rövsən Niyazov qoşun yeridilməsi qərarını verib. İşgəncə koridorundan keçirilən dustaqların bir qismi və "Tsiqan" ləqəbli Elmir Məmmədov qarışıq şiddətli preslərin sınaqdan keçirildiyi "tubzona"(Vərəmli Məhkumların Müalicə Müəssisəsinə) aparılıb.

Qeyd edək ki, kriminal aləmdə "Tsiqan" (Qaraçı) ləqəbi ilə tanınan E.Məmmədov Rusiya Federasiyasının Cinayət Məcələsi ilə qəsdən adam öldürmə, qanunsuz silah gəzdirmə maddəsi ilə ittiham olunub. O, Rusiyada 21 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. E.Məmmədov daha sonra Azərbaycana təhvil verilib.

□ E.HÜSEYNOV

Qarabağ məsələsi ətrafında söz savaşı kəskinləşib. Ötən həftə Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun bu mövzuda anti-Azərbaycan açıqlamasının ardından həmin açıqlamadan ruhlanan Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan dərhal təxribatçı mövqeyini ortaya qoydu, nümayişkarane şəkildə aprel döyüşlərində iştirak etmiş hərbiçilərlə görüşərək, Qarabağla bağlı maksimalist yanaşmasını bir daha bəyan etdi, faktiki şəkildə sülh prosesini sabotaj elədi, Azərbaycana hərbdən başqa yol saxlamadı.

Təbii ki, rəsmi Bakının həm erməni əsilli Sergey Lavrovun, həm də Serj Sərkisyanın ölkəmiz əleyhinə bu kimi de-marşlarına cavabı gözlənilirdi və cavab gecikmədi də. Eyni zamanda cavab adekvat və tutarlı oldu. Belə ki, öncə Azərbaycanın ATƏT-dəki nümayəndəliyi bəyanat yayaraq, işğal altındakı ərazilər sülh yolu ilə qaytarılmayacağı təqdirdə Bakının savaşa hüququna malik olduğunu bildirdi. Lavrova və Sərkisyanı birmənalı xəbərlədi ki, Bakı ərazilərimizin hərəcə çıxarılması ilə heç vaxt barışmayacaq.

Demək olar, eyni vaxtda

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Pıraqəşküldə yeni hərbi şəhərciyin açılışı zamanı etdiyi çıxışda işğalçı və havadarını bir az da məyus etdi, Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyin növbəti dəfə dünyaya bəyan elədi. "Dağlıq Qarabağa heç vaxt müstəqillik verilməyəcəyini, bunu gözləyənlərin əbəs yerə gözlədiklərini" söylədi. Ölkə rəhbəri Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hər an torpaqlarımızı azad etməyə hazır olduğunu da açıq bəyan elədi.

Prezident həmçinin ad çəkməyə də, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qara-

Bakıdan Qarabağ həmləsi - adekvat, həm də tutarlı...

Rəsmi Bakı torpaqlarımızın heç bir halda, heç bir şərt daxilində güzəştə gedilməyəcəyi haqda düşməyə və onun dəstəkçilərinə ismarış göndərirdi; politoloq: "Əraziləri azad etmək üçün Azərbaycan məqbul zaman gözləməlidir..."

bağa dair məlum qətnamələrini Ermənistanın xeyrinə təhriif etməyə çalışan Lavrova sanballı cavab verdi, onun yaddaşını təzələdi. Həmin qətnamələrdə Azərbaycan torpaqlarının qeyd-şərtsiz azad edilməsi şərtinin əks olduğunu xatırlatdı (Lavrovun iddiasına görə isə ərazilər Dağlıq Qarabağın yekun statusunun müəyyən edilməsi ilə paralel getməlidir).

Dövlət başçısının bu açıqlaması məhz müasir standartlara uyğun hərbi şəhərcikdə eləməsi də təsadüfi deyildi və işğalçı və havadarına xüsusi mesaj məqsədi güdüdü. Bunu Bakının Qarabağla bağlı uğurlu kontur-həmləsi də adlandırmaq mümkündür.

*****

Qarabağ məsələsinə yanaşmalardakı bu fərq sözsüz ki, problemin tezliklə və ədalətli həll olunacağına ümidləri daha da zəiflədir. Əgər vasitəçi dövlətlərdən biri - Rusiya faktiki surətdə işğalçı ilə eyni mövqə tutursa, belə vəziyyətdə nikbin olmaq qəlizləşir. Situasiyanın əcaibliyi də ondadır ki, Rusiya bütün bunların fonunda ədalətli və qərəzsiz vasitəçi kimi görünmək, qalmaq niyyətindədir. Absurdur, deyilmi?

Bəs Rusiyanın istəyi, əsas hədəfi nədir? Qarabağ konfliktini ətrafında son durumu dəyərləndirən politoloq

Qabil Hüseyinli hesab edir ki, ruslar son zamanlar erməniləri ciddi surətdə ruhlandırmaqdadırlar (ölkə.az): "Ruslar onlara silah təchizatı və diplomatik dəstək verməklə erməniləri özgə səsi ilə banlamağa vadar edirlər. Vəziyyət həqiqətən də xoşagələn deyil. Ermənilər Dağlıq Qarabağ üçün ən azı müvəqqəti status almadan danışıqlar prosesinə getmək fikrində deyillər. Birdən-birə erməniləri o dərəcə qudurtdu ki, onlar artıq meydan oxuyucu tərzdə danışıqlar raundunun şərtlərini dikte etməyə başlayıblar. ATƏT və onun Minsk Qrupu isə demək olar ki, iflic vəziyyətindədir. Bu qurumlar ya hər hansı fikirlə çıxış edə bilmir, ya da bunu istəmir".

Eksperin fikrinə, belə olan tərzdə Rusiya hətta müharibəni başlamaq, Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etmək niyyətini də inhisara almağa çalışır: "Lavrovun çıxışından belə görünür ki, Azərbaycan öz torpaqları uğrunda anti-terror əməliyyatlarına başlasa, Rusiya buna icazə verməyəcək. İcazə verməyəcək məsələsinə müharibə başlayanda Rusiyanın ermənilər tərəfindən çıxış edəcəyi kimi başa düşmək lazımdır. Onsuz da illərdir ki, Azərbaycan faktiki olaraq təkə Ermənistan qarşı deyil, həm də Rusiyanın məkrli planlarına qarşı tab gətirib durur. Beləliklə, Dağlıq

Qarabağ məsələsində çıxılmaz vəziyyət yaranıb".

Q. Hüseyinliyə görə, indiki şəraitdə Rusiya qüvvələr balansını təmin etmək və ermənilərin xeyrinə dəyişmək istəyir: "Bunun üçün Ermənistanın Rusiyaya verəcək nə pulu, nə də digər vəsaiti var. Rusiya, sadəcə olaraq, Ermənistanın nüfuz dairəsini qorumaq üçün onları silahlandırır. Azərbaycan isə ordusunu səfərbər edib döyüş hazırlığını yüksəltməklə məşğuldur. Hər halda, Azərbaycan dünyada qüvvələr nisbətində dəyişməsinə gözləməyə məcburdur. Çünki Rusiyanın Cənubi Qafqazda hegemonluğu əbədi davam edə bilməz. ABŞ-Rusiya, Avropa İttifaqı-Rusiya, Çin-Rusiya arasında olan ziddiyyətlər, Rusiyaya qarşı tətbiq edilmiş sanksiyalar uzaq olmayan bir dövrdə öz nəticəsini verməli və Rusiyanın sağa-sola güc tətbiq etmək imkanlarını məhdudlaşdırmalıdır. Azərbaycan o zamanı gözləməli və öz ərazi bütövlüyünü təmin etməlidir".

*****

Bu arada Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Rusiyaya səfər edib. Diplomatik qaynaqlara istinadən verilən xəbərə görə, Məmmədov səfər zamanı rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla görüşəcək. Görüş zamanı Lavrovun Qarabağ mövzusunda məlum açıqlamasının

diqqət mərkəzində olacağı da istisna edilmir. Gözləyək görək, Rusiyanın baş diplomatı Azərbaycanda ciddi rezonans doğuran sözlərinə hansı korrektəni edəcək, ümumiyyətlə, edəcəkmi?

İstənilən halda, bununla Moskvanın Dağlıq Qarabağ məsələsində yanaşması bir daha ortaya qoyulmuş olacaq. Bu mövqenin konturları əslində aydındır. Xüsusən də söhbət "Kazan formulu" və ya "Lavrov sənədi" deyilən həll variantından gedir. Hərçənd Rusiya XİN başçısının məlum açıqlaması bu planın, faktiki, arxivə verildiyi təəssüratını yaradır.

Belə görünür, bu il Dağlıq Qarabağ məsələsi ətrafında siyasi-diplomatik dinamika xeyli dərəcədə Rusiya-ABŞ və Rusiya-Türkiyə münasibətləri kontekstində, bu münasibətlərdən asılı şəkildə inkişaf edəcək. Təsadüfi deyil ki, Kremlin "danışan dillərindən" olan Vladimir Jirinovski də deyib ki, əgər Türkiyə-Rusiya münasibətləri daha yüksək həddə qalxsa, Qarabağ problemi həll oluna bilər və müharibəyə ehtiyac qalmaz. "Azərbaycan və Ermənistan bundan ancaq xeyir götürür. Türkiyə bizimlə müttəfiq olarsa, Krım tatarları daha sakit məcrada öz həyatlarını davam etdirər" - Jirinovski qeyd edib.

Rusiya Azərbaycana "İsgəndər" sata bilər

Rusiya Azərbaycana "İsgəndər" raket kompleksini sata bilər. Bu barədə erməni politoloq Hrant Məlik-Şahnazaryan deyib (publika.az). "Bu məsələdə Rusiya da maraqlıdır. Bu baxımdan, "İsgəndər" raket kompleksinin Azərbaycanın verilməsi istisna deyil", - Məlik-Şahnazaryan bildirib. Erməni politoloq Rusiyanın müttəfiqi olan Ermənistanın maraqlarına qarşı çıxış etdiyini də söyləyib.

Qeyd edək ki, ötən ilin 21 sentyabr tarixində Ermənistan hərbi paradda "İsgəndər" raketlərini nümayiş etdirib. Lakin sonradan məlum olub ki, bu raketlər Rusiyanın Gümrüdəki 102-ci hərbi bazasına məxsusdur və Ermənistan ordusuna verilməyib. 102-ci bazada xidmət keçən rus əsgərləri Aleksandr Kruqlov və Oleq Vladimiroviç tərəfindən həmin vaxt sosial şəbəkələrdə paylaşılan fotolarda bu, öz əksini tapmışdı.

Prezident İlham Əliyev yanvarın 23-də məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin müəyyən edilməsi haqqında fərman imzalayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, imzalanan fərmana əsasən, məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə 2017-ci il yanvarın 1-dən hər bir məcburi köçkün və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün 36 manat məbləğində vahid aylıq müavinət müəyyən edilib.

Nazirlər Kabinetinə bu fərmanda göstərilən vahid aylıq müavinətin şamil ediləcəyi kontingenti və müavinətin ödənilməsi qaydasını müəyyən edib, dövlət başçısına məlumat vermək, prezidentin aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təklifləri bir ay müddətində hazırlayıb ölkə başçısına təqdim etmək tapşırılıb.

Məcburi köçkünlər arasında gəzən söz-söhbətlərə görə, nəzərdə tutulan qaydalara əsasən, bir sıra şəxslər müavinətdən məhrum olacaqlar. Rəsmi şəkildə açıqlanmasa da, adlarına avtomobil, torpaq sahəsi olan, dövlət idarələrində çalışan məcburi köçkünlərin bu məbləğdən məhrum olacaqları iddia olunur.

Xocalıdan olan YAP-çı deputat Elman Məmmədov fərmana mövqeyini bu cür ifadə etdi: "Mən də məcburi köçkünəm. Bu ilə qədər həmin müavinətə çörək pulu deyirdik, məbləğ məcburi köçkünün pul kartına köçürülürdü. Məcburi köçkün də onu pul formasında alırdı. Amma kommunal xərclərə görə dövlət büdcəsindən "Qaçqınkom"a pul ayrılırdı, komitə də həmin məbləği aidiyyəti qurumları arasında bölüşdürürdü. Bu fərmanın verilməsində əsas məqsəd ondan ibarətdir ki, dövlət büdcəsindən məcburi köçküne çörək pulu, kommunal xidmətlər üçün nə qədər pul ayrılıbsa, bu məbləğ bundan sonra onların pul kartına köçürüləcək. Maliyyəçilər, iqtisadçılar hesablayıblar və müəyyən ediblər ki, məbləğ 36 manat dəyərindədir. Bu məbləği alan

Məcburi köçkünlər üçün 36 manatlıq aylıq müavinət-fərmanda hansı qaydalar var?

Elman Məmmədov: "Əgər məcburi köçkünün maşını varsa..."

Seymur Verdizadə: "Məcburi köçkün var ki, 100 minlik "Cip" sürür", eləsi də var ki, evinə yüz manat apara bilmir"

məcburi köçkünün artıq özü müəyyən edəcək ki, bu məbləğdən nə qədər elektrik enerjisinə, nə qədər qaza və başqa şeylərə sərf edəcək. Aidiyyəti təşkilatlar arasında indiyə qədər bu xərclərə bağlı əlaqələr, yazışmalar-filan aparılırdı və bəzən deyilirdi ki, neqativ hallar ola bilər. Məhz bunların qarşısını almaq üçün dövlət istəyir ki, verdiyi müavinət birbaşa məcburi köçkünün özünə çatsın. Səmimi deyim ki, tətbiq olunacağı deyilən qaydalarla bağlı heç bir məlumatım yoxdur. Çünki heç bir yerdə bu barədə xəbər oxumamışam. Əgər belə bir qaydalar olsa, yəqin ki, Nazirlər Kabinetinin qərar formasında olacaq və biz bundan sonra qərarlarla tanış olacağıq. Bu barədə, sadəcə, öz münasibətini bildirməyə bilərəm ki, əgər məcburi köçkünün maşını varsa,

bu pis hal deyil ki... Oğurluq edib əvvələnəcək ki... Zəhmət çəkib, işləyib və pul qazanıb, bununla da özünə maşın alıb. Biz məcburi köçkünlər olaraq, Amerika, Afrika və digər ölkələrdən gəlməmişik ki... Biz də Azərbaycan vətəndaşıyıq. Allah əməlinə lənət eləsin, bizi öz doğma torpaqlarımızdan didərgin saldılar. Məcburi olaraq yaşayış yerimizi dəyişdik. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi məcburi köçkün də çalışıb, işləyib və özünə şərait yaradıb. Dövlət tərəfindən məcburi köçkün üçün müəyyən edilən güzəştlər o zaman ləğv oluna bilər ki, onun məcburi köçkün statusu ləğv olunsun. Əgər bu status ləğv olunmayıbsa, o zaman məcburi köçküne dövlət tərəfindən nə verilsə, onu da almalıdır".

Cəbrayıldan olan məcburi

köçkün, jurnalist Seymur Verdizadə bildirdi ki, məcburi köçkünlər ölkədə aztəminatlı təbəqə sayılır: "Bizdə məcburi qaydada yaşamaq müddəti uzandıqına görə aztəminatlı təbəqənin bir hissəsi yaşayış durumlarını yaxşılaşdırıblar. Etiraf etmək lazımdır, elə məcburi köçkün var ki, 100 min manatlıq JEEP sürür, amma eləsi də var ki, ayda evinə yüz manat apara bilmir. Hesab edirəm ki, verilən fərman icra olunarkən son dərəcə diqqətli olmaq lazımdır. 100 min manatlıq maşın sürən məcburi köçkünle evinə yüz manat aparan məcburi köçkünü qarışdırmaq olmaz. Ədalət təmin etmək lazımdır. 36 manata ehtiyacı olan insanların hüquqları tapdalanmamalıdır. Adına ev, torpaq sahəsi olan, işlə təmin olunan məcburi köçkünlər düşünürəm ki, 36 manatın davasını aparmamalıdır. 36 manat ailəsinə dolandırma bilməyən, uşağını təhsillə təmin edə bilməyən insanlara yönəldilməlidir. Proses təbii axarında getməlidir. Bu problemin ən ədalətli yolu məcburi köçkün problemini tamamilə həll etməkdən keçir. Qarabağ işğaldan azad olunmalıdır. Belə halda məcburi köçkünlər də öz doğma torpaqlarına qayıdacaq, müavinətlərə ehtiyac duymazlar. Bu 36 manat bezi şəxslər var ki, onların

ailələrinin problemlərini həll edə bilər. Əgər 36 manatı sürdüüyü maşının bir günlük benzininə xərcləyən məcburi köçkün varsa, onu bu hüquqdan məhrum etmək olar. 36 manatı evlərinə çörək pulu əvəzinə məcburi köçkünlərə versələr, heç olmasa 36 gün evlərinə çörək ala bilərlər".

"Qaçqınkom"un məsələyə münasibətini öyrənməyə çalışsaq da, rəsmi qurumdan zənglərimizə cavab verən olmadı.

"Bu daha çox qaçqınların və məcburi köçkünlərin mənafeyini müdafiə edən bir qərar"dır".

Bunu aznews.az-a açıqlamasında Milli Məclisin İqtisadi Siyasət, Sənaye və Sahibkarlıq Komitəsinin üzvü, deputat Vahid Əhmədov bildirdi. Onun sözlərinə görə, məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün nəzərdə tutulan yardımların kəsilməsindən söhbət gedə bilməz: "Sadəcə, yardımın ünvanlı, daha dəqiq olması və məcburi köçkünləri diqqətdə saxlamaq üçün belə bir addım atılıb. Fərmana görə, hər adam başına 36 manat müəyyən edilib. Əvvəl onlara işiq, qaz və su üçün verilən yardımlar aidiyyəti qurumların hesabına, yeni ayrı-ayrı təşkilatlara köçürülürdü. Amma indi həmin yardımlar birbaşa şəxslərin özlərinə veriləcək. Onlar da bu yardımdan istədiyi şəkildə istifadə edəcək."

"Dövlət büdcəsindən məc-

buri köçkünlərin və onlara bərabər tutulan şəxslərin sosial müdafiəsi üçün ayrılan vəsaitin ünvanlılığının təmin edilməsi və çatdırılma mexanizminin sadələşdirilməsi ilə bağlı prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanan fərman həmin kateqoriyadan olan ailələr üçün dövlət tərəfindən yaxşı maddi dəstəkdir". Bunu isə "Trend"ə Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə deyib.

O qeyd edib ki, fərmanın bir çox müsbət tərəfləri var və məcburi köçkünlərin, onlara bərabər tutulan şəxslərin işini xeyli asanlaşdıracaq: "İndiyə qədər məcburi köçkünlərə yemək xərci müavinəti kart vasitəsilə onların özünə ödənsə də, kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər müvafiq təşkilatlara ödənilirdi. Məcburi köçkünlər həmin ödənişlərdən istifadə etməkdən imtina etməyib, daha dəqiq sənədlərdən istifadə etməyib, müvafiq qurumlardan arayış almamışdı. Ancaq bundan sonra heç bir sənəd və ya arayış almağa ehtiyac qalmayacaq. Vəsait birbaşa məcburi köçkünlərin özlərinə ödəniləcək və onlar bu puldan necə istifadə edəcəklərini özləri müəyyən edəcəklər. Nəzərə alsaq ki, bir ailənin bir neçə üzvü olur, bu, ailə üçün yaxşı bir maddi dəstəkdir".

□ Cavansir ABBASLI

"Çudo peçka"nın sahibi üçüncü dəfə dəyişdi

İşçilərə bildirilib ki, onların maaş problemi yaxın zamanda həll olunacaq; hələ ki onlara gündəlik 4 manat əmək haqqı verilir

Uzun müddətdir ki, maaş qalmaqlı yaşayan "Çudo peçka" kafe-mağazalar şəbəkəsində üçüncü dəfə "əl dəyişib". Musavat.com-a daxil olan məlumata görə, yeni rəhbərlik tərəfindən işçilərə bildirilib ki, onların maaş problemi də yaxın zamanlarda həll olunacaq.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, hazırda mağazalar şəbəkəsinin işçilərinə gündəlik 8 manat məbləğində maaş verilir. Yeni işçilər bir günlük iş üçün (8-12 saat) 4 manat əmək haqqı alırlar.

İşçilərlə söhbət zamanı öyrəndik ki, onların ötən ildən qalan maaşları hələ də verilməyib. Lakin yeni rəhbərlik tərəfindən bildirilib ki, fevral ayından etibarən maaş problemləri aradan qaldırılacaq.

"Çudo peçka"nın paytaxt ərazisində yerləşən mağazalarında olduğumuz zaman müşahidə etdik ki, işçilərin də sayı nəzərəcarpacaq dərəcədə azdır.

Öyrəndik ki, kafe-mağazalarda əvvəllər beş işçinin gördüyü iş hazırda bir işçiyə tapşırılıb. Qiymətlərdə hər hansı bir artım olmasa da, məhsulun çeşidlərində azalma var.

Xatırladaq ki, ötən ilin sonunda Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsi mağazalar şəbəkəsinin baş ofisində əməliyyat keçirib və icraçı direktor Azad Abdullayev saxlanılıb. Bundan əlavə, şəbəkənin metronun "Sahil" stansiyası yaxınlığında yerləşən mağazası da bağlanmış, işçiləri isə maaşlarının verilməməsi şikayəti ilə polisə müraciət etmişdilər.

İddia olunurdu ki, mağazalar şəbəkəsinin Vergilər Nazirliyinə 15 min manat borcu var. Vergilər Nazirliyindən ötən həftə yayılan məlumatda isə bildirilib ki, mağazalar şəbəkəsinin borcu silinib. Belə ki, məlumatda tam olaraq qeyd olunub ki, Vergilər Nazirliyi "Vergi ödəyicilərinin 2017-ci ilin 1 yanvar tarixinə mövcud olan vergi borclarının tənzimlənməsi haqqında" Qanunun 1-ci, 2.1-ci və 3-cü maddələrinə əsasən faiz və maliyyə sanksiyaları üzrə 01.01.2017-ci il tarixə mövcud olan borcları qeyd-şərtsiz silinmiş hüquqi şəxslərin adlı siyahısını açıqlayıb. Həmin siyahıda "Çudo peçka" MMC-nin də adı yer alıb. Məlumatla görə, MMC-nin 815 manat borcu silinib.

Onu da qeyd edək ki, ötən

il ilin ilk aylarında "Çudo peçka" mağazalar şəbəkəsi məhkəmə qərarı ilə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevdən alınaraq, şirkətin qurucusu, iş adımı Çingiz Cəlilova qaytarılmışdı

(Şirkətin rəhbəri Çingiz Cəlilovun oğlu Anar Cəlilovdur).

Belə ki, "Çudo peçka" mağazalar şəbəkəsi 2000-ci ildə Çingiz Cəlilov tərəfindən yaradılıb. Ç. Cəlilov şəbəkəni qurmaq üçün

"Bank Standart"dan götürdüüyü 2.5 milyon dollar krediti qaytara bilmədiyinə görə kafe-mağazalarda tez-tez yoxlamalar aparılıb, cərimələr tətbiq edilirdi.

Yekun olaraq Ç. Cəlilov kredit borcunu qaytara bilməyib və MMC-yə daxil olan şəbəkələr "Bank Standart"ın girovluğunda qalıb. Bankın səhmlərinin böyük bir hissəsinin isə sabiq iqtisadi inkişaf naziri Heydər Babayevin olduğu bildirilir. Nəticə olaraq, "Çudo peçka" da son illərdə Heydər Babayevin biznes şəbəkəsinə aid edilirdi.

Mağazalar şəbəkəsi sahibinə qaytarılmamışdan öncə də işçilərin maaş problemləri olub. Belə ki, işçilər Heydər Babayevin zamanında da təxminən 4 ay maaşlarını ala bilməyiblər. Bildirilir ki, ölkədəki iqtisadi və şəbəkənin daxilindəki vəziyyət səbəbindən Çingiz Cəlilov da işçilərin maaşlarını verə bilməyib və problem son aylar bu səbəbdən böyüyüb.

Qeyd edək ki, hazırda bu şəbəkənin "İnşaatçılar", "İçərişəhər", "28 May", "Nəriman Nərimanov", "Qara Qarayev", "Əhmədli" və "Neftçilər" metro stansiyalarının çıxışlarında da kafe-mağazalar var.

□ Əli RAIS

Son günlər Azərbaycan təhsil sistemində baş verən ən önəmli hadisələrdən biri də Təfəkkür və Qafqaz universitetlərinin bağlanmasıdır. Bu ali təhsil müəssisələrində təhsil alan tələbələr digər universitetlərə yerləşdirilməsi üçün Təhsil Nazirliyi İşçi Qrupu yaradıb.

Bes bu prosesdə tələbələrin hüquqlarının pozulmaması üçün hansı məqamlara diqqət edilməlidir? Bu və digər sualları təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Müsavat"a müsahibəsində cavablandırıb.

- Kamran bəy, məlum olduğu kimi, indiyə qədər Azərbaycanda bir sıra ali təhsil müəssisələri fəaliyyətini dayandırdı. Hansı universitetlər bu aqibəti yaşayıb və bu zaman tələbələrin taleyi necə həll olub?

- Sovetlər dövründə Azərbaycanda regionlar da nəzərə alınmaqla, 17 ali təhsil müəssisəsi var idi. Müstəqillik qazandıqdan sonra bu sayda ciddi artım nəzərə çarpmağa başladı. 2016-cı ilin rəsmi rəqəmlərində filiallar da nəzərə alınmaqla, 54 ali təhsil müəssisəsi var idi. Zaman-zaman onlardan fəaliyyətini dayandıranlar da olub.

2014-cü ilə qədər fəaliyyəti ləğv olunan universitetlər Müstəqil Azərbaycan Universiteti, Moskva Dövlət Açıq Universiteti, sonra isə Azərbaycan Beynəlxalq Universiteti idi. Bu təhsil müəssisələrinin tələbələri digər özəl universitetlərə köçürülsə də, Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinə yalnız TQDK-nın qəbul imtahanları nəticələrinə əsasən qəbul olmuş tələbələr təhsillərini davam etdirə bildilər.

2014-cü ildə Azərbaycan İctimai Siyasi Universiteti Təhsil Nazirliyi tərəfindən lisenziya ala bilmədiyinə görə fəaliyyətini dayandırdı və onun tələbələri ixtisaslarına uyğun olaraq Bakı Biznes, Odlar Yurdu, Qərb Universiteti arasında bölüşdürüldü. Nəzərə alsaq ki, bu qeyd olunan özəl universitetlərə qəbul zamanı formalaşmış keçid balları o qədər də fərqli olmadığına görə bu köçürmələrdə bir problem olmadı.

2015-ci ildə Bakı Asiya Universiteti növbəti ildən təhsil ocağına tələbə qəbulu aparmaq istəmədiklərini və fəaliyyətlərini müvəqqəti olaraq dayandırdıqlarını elan etdilər. Bu təhsil ocağının TQDK-nın (DİM) inzibati binası kimi istifadə olunması bu addımın labüd olduğunu göstərir.

Son illər təkcə özəl ali təhsil ocaqları fəaliyyətini dayandırmayıb, bu taleyi dövlət universitetləri də yaşayıb. Belə ki, 2015-ci ilin sonunda Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu fəaliyyətini dayandıraraq Azərbaycan Pedaqoji Universitetinə birləşdirildi. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun filialları Bakı Dövlət Universiteti, İqtisad Universiteti arasında bölüşdürüldü.

- 2017-ci ilə iki universitetin bağlanması ilə başladıq. Bu universitetlərin tələbələrini nə gözləyir? Siz nələri təklif edirsiniz?

- Azərbaycan ərazisində 20 ildən artıqdır ki, ölkədə insanların və təhsilin tərəqqisinə xidmət edən, qayəsini, dövlətini və millətini sevmə, elmi və texnoloji biliklərə yiyələnmiş demokratik ruhlu mütəxəssislər yetişdirən Qafqaz Universiteti fəaliyyətini təəssüflərlə olsun ki, dayandırdı. Rəsmi məlumatlara görə, Müşahidə Şurası toplantı keçirərək bu

Bağlanmış Qafqaz Universitetinin tələbələri ADA-ya köçürülə bilər

Kamran Əsədov: "Bu il 600 baldan yuxarı nəticə göstərən abituriyentlərdən 229 nəfəri məhz Qafqaz Universitetini seçib"

"Qəbul imtahanlarının statistik məlumatlarına nəzər saldıqda görürük ki, burda təhsil alan tələbələrin qəbul zamanı topladıqları ballar fərqli görüntü və münasibət formalaşdırır"

qərara gəlib ki, universitet ləğv olunsun. Lakin bir sıra mütəxəssislər hesab edirlər ki, bu təhsil ocağının bağlanmasının səbəbi Azərbaycanda fəaliyyətini dayandıran digər universitetlərdən fərqli olaraq, siyasi qərardır. Yəni Türkiyədə gedən daxili proseslər, FETÖ-çülərə qarşı haqlı olaraq başlanmış fəaliyyətlə yaxından əlaqəlidir. Qafqaz Universitetinin universitet şəhərciyi, tədris sistemi və s. ilə bağlı uzun-uzadı danışmaq olar. Amma indi məsələ tamam aydırdır.

- Kamran bəy, sizcə, Qafqaz Universitetinin tələbələrini də indiyə qədər fəaliyyəti dayandırmış digər universitetlərin tələbələrinin taleyi gözləyir? Yoxsa onlara hər hansı fərqli

yanaşma olacaq? Məlumdur ki, orada təhsil alanların əksəriyyət yüksək balla qəbul olmuş gənclərdir.

- Təfəkkür Universiteti bağlanandan sonra oradakı tələbələrin aqibətinin əvvəlki təcrübədə ilə oxşar olacağı gözləniləndir. Təfəkkür Universitetində təhsil alan tələbələrin qəbul zamanı topladıqları ballar yüksək olmaması TQDK-nın məlumatlarında da öz əksini tapıb. Deməli, Təfəkkür Universitetinin tələbələri Bakı Biznes, Azərbaycan, Odlar Yurdu, Avrasiya, Ko-

operasiya kimi universitetlərdə təhsillərini davam etdirəcəklər. Amma fəaliyyəti dayandırılmış Qafqaz Universitetində situasiya kifayət qədər fərqli və hə-

at səviyyəsində tələbələrin bir ali təhsil müəssisəsindən digərinə köçürülməsi qayalarına görə Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında tələbənin topladığı bal qəbul olduğu ildə köçürülmək istədiyi ali təhsil müəssisəsində müvafiq ixtisas üzrə minimal keçid balından az olmalıdır. Bu zaman tələbənin qəbul olduğu və köçürülmək istədiyi ixtisaslar TQDK tərəfindən müəyyən olunmuş eyni ixtisas qrupu daxilində olmalıdır. II və III ixtisas qruplarında müəyyənləşdirilmiş tarix və coğrafiya müəllimliyi, tarix müəllimliyi və tarix ixtisasları öz aralarında, eləcə də II ixtisas qrupunda müəyyən-

tələbələr hansı universitetlərə köçürülsə daha ədalətli olar?

- Mən hesab edirəm ki, Qafqaz Universitetinin tələbələrinin təhsillərini davam etdirməsi üçün ən uyğun universitet Azərbaycan Diplomatik Akademiyası (ADA) ola bilər. Çünki ADA qısa müddət ərzində dünya standartlarına cavab verən təhsil idarəçiliyi və tədris mühiti yarada bilər. Amma tələbələrin əvvəlki illərdə ödədikləri təhsil haqqını artırmamaq şərti ilə... Azərbaycan Diplomatik Akademiyası təzə yarananda belə bir hadisə yaşanmışdı. Belə ki, prezident İnforsasiya Texnologiyaları Universitetinin yaradılması haq-

qında sərəncam vermişdi. Həmin il bu universitetə 4 ixtisas üzrə 60 tələbə artıq qəbul olunmuşdu. Amma İnforsasiya Texnologiyaları Universiteti 2014-cü ilin fevralından ADA-ya birləşdirildi və tələbələr təhsillərini burda davam etdirdilər.

Digər bir təklifim isə odur ki, hazırda Qafqaz Universitetinin mühəndislik ixtisasının hazırda kursunda oxuyanları yeni yaradılmış Bakı Mühəndislik Universitetinin birinci kursunda təhsillərini davam etdirsin. Elə Qafqaz Universitetinin tədris binasında Bakı Mühəndislik Universiteti kimi fəaliyyətini davam etdirməsi məqsədəuyğun olar. Çünki Xırdalan ərazisində ali təhsil müəssisəsinin fəaliyyət göstərməsi burda kirayə evlərdən tutmuş neqliyyata qədər və sairə iş yerlərinin daima mövcud olmasına şərait yaradır.

Bundan başqa, Qafqaz Universitetinin tələbələri ixtisasları və oxuduqları kurslar nəzərə alınmaqla, UNİC, ADNSU və Bakı Neft Məktəbi kimi ali təhsil ocaqlarında təhsillərini davam etdirə bilərlər. Qeyd edim ki, UNİC, ADNSU (Azərbaycan Neft və Sənaye Universiteti) son illər ərzində korruptsiyanın qarşısını alınması, innovasiyalara açıqlıq, modern təhsil mühiti, sağlam rəqabət, gəncliyə diqqət və ingilis dili qruplarının fəaliyyəti, imtahan proseslərinin şəffaflığı baxımından böyük uğurlara imza atıb.

Hesab edirəm ki, Qafqaz Universitetinin ibtidai təhsil və pedaqoji ixtisaslarının tələbələri Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində təhsillərini davam etdirəcəklər. Çünki ölkədə pedaqoji ixtisaslar üzrə peşəkar kadrların hazırlığı məhz bu universitetdə həyata keçirilir və yeni rektor Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində qısa müddətdə ciddi islahatlar aparıb sağlam təhsil mühiti formalaşdırmağa başlayıb.

- Sizcə, yüksək balla Qafqaz Universitetinə qəbul olunan

lənşdirilmiş beynəlxalq münasibətlər və regionsünaslıq ixtisasları isə III ixtisas qrupuna daxil olan digər ixtisaslarla uyğun hesab edilməlidir. Təbii ki, mədəniyyət və incəsənət ixtisasları istisna olmaqla...

Deməli, Qafqaz Universitetinin tələbələri bir ixtisas və ya fakültəsi ümumilikdə hansısa universitetə köçürülməyəcək. Onlar topladıqları ballara uyğun olaraq hansısa universitetlərə köçürülməklər. Bundan əlavə, Qafqaz Universitetində hələ də hazırlıq kursunda oxuyan tələbələrin də taleyi ciddi şəkildə diqqətdə saxlanılmalıdır. Bundan başqa, rəsmi tələbələrin köçürülmə şərtlərinə görə, bir ali təhsil müəssisəsindən digərinə köçürülmə, ixtisasını dəyişən şəxslər təhsillərini yalnız ödənişli əsaslarla davam etdirirlər. Bu yalnız dövlət sifarişi əsasında təhsil alanların eyni ixtisas üzrə köçürülməsi zamanı tətbiq olunmur. Amma Qafqaz Universitetinə qəbul olmuş tələbələr müəyyən sayda var ki, onlar ödənişli əsaslarla təhsil alırlar, amma digər universitetlərdə həmin ixtisas üzrə ödənişsiz əsaslarla təhsil alan tələbələr var.

- Kamran bəy, magistr və doktorantların durumu necə olacaq?

- Əlbəttə, Qafqaz Universitetinin vəziyyətini digərlərindən fərqləndirən başqa bir amil də burda təhsil alan magistrlərin sayı ilə bağlıdır. Ali təhsilin magistratura səviyyəsində tələbələr bir ali təhsil müəssisəsindən və ya ixtisasdan digərinə köçürülməsinə yol verilmir. Həmin səviyyədə təhsil alan tələbələr yalnız təhsil alma formasını dəyişməklə, xaric olunanlar isə öz ixtisası üzrə əvvəl təhsil aldığı ali təhsil müəssisəsinə bərpə olunmaq hüququna malikdirlər. Bu o deməkdir ki, ən çətin vəziyyət magistr və doktorantura pilləsində təhsil alanlarla bağlı olacaq.

- Sizcə, yüksək balla Qafqaz Universitetinə qəbul olunan

Qrip Bakının "burnundan" əl çəkmir

Ekspertlər bir daha xəstəliklə mübarizə üsullarından danışdılar

Son aylar ölkədə əhali arasında qrip və kəskin respirator virus infeksiyaları yayılsa da, aidiyyəti qurumlar vəziyyətin qorxulu olmadığını bildirirlər. Yayılan rəsmi məlumatlarda əvvəlcə təkzib, daha sonra vəziyyətin nəzarətdə olduğu vurğulansa da, qripə yoluxanların xəstəliyi ağır keçirdiyi göz önündədir.

Mütəxəssislər xəstəliyin yırlar. Həmçinin bildirilir ki, məktəb və bağçalarda, təhsil ocaqlarında yayılmaması üçün antibiotiklərdən istifadə etmək olmasının vacibliyini vurğulamaz.

Həkim Hüseyn Mehdiyev musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, xəstəlik zamanı immunostimulyatorlardan, vitaminlərdən istifadə etmək lazımdır: "Ok-solin mazını buruna çəkmək lazımdır. Çox meyvə yemək, meyvə şirəsi içmək vacibdir. Allergiya yoxdursa, apelsin, mandarin çox istifadə etmək lazımdır. Xəstə olanda təmiz havada gəzmək vacibdir, yuyunmaqdan çəkinmək lazım deyil. Antibiotiklərdən qəti istifadə etmək olmaz. Çünki antibiotik istifadə edəndə bədənin müqaviməti tamam azalır. O zaman xəstəlik uzun sürür".

Tibb elmləri namizədi Rəşid Mahmudov isə bildirib ki, qrip virusunun onlarla növü var: "İndi bəlkə yüzlərlə qrip formaları var. Viruslar hüceyrənin daxilində yaşayır. Hüceyrənin daxilində keçən dərmanımız yoxdur. Təkcə interferon insanın müdafiəsini təşkil etməyə kömək edir. Interferon tipli dərmanlar bu virusa qarşı mübarizə apara bilər. İmmuniteti yüksəltmək lazımdır. Belə olarsa, xəstəlik yüngül keçər. Sarımsaq yemək də kömək edir. Həmçinin insanları gigiyenik qaydalara əməl etməlidirlər. Yuxarı tənəffüs yolları qorunmalıdır".

Qeyd edək ki, bir neçə gün əvvəl Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva bildirib ki, hər il ol-

duğu kimi, 2016-2017-ci ilin payız-qış mövsümünün başlanması ilə əlaqədar əhali arasında qrip və kəskin respirator virus infeksiyalarına qarşı profilaktik tədbirlərin, həmçinin epidemioloji monitorinqin gücləndirilməsi istiqamətində işlər aparılıb: "Azərbaycanda həyata keçirilmiş kompleks qabaqçılıq tədbirləri 2016-cı ildə Avropa regionunun əksər ölkələrində, xüsusən həmsərhəd ərazilərdə ağır gedişli, yüksək ölüm faizi ilə nəticələnən A(H1N1) virusu epidemiyasının ölkəmizə keçməsinin qarşısını alıb".

Vəli Axundov adına Milli Elmi-Tədqiqat Tibbi Profilaktika İnstitutunun Virologiya şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Lalə Rüstəmov** isə **APA**-ya bildirib ki, son zamanlar əhali arasında geniş yayılan respirator xəstəliyi zökəmdir, ölkədə isə qrip virusu yayılmayıb: "Mövsümlə əlaqədar olaraq əhali arasında oktyabr ayından başlayaraq aprel ayına qədər respirator xəstəliklərə yoluxanların sayı artır. Kəskin respirator xəstəliklər deyəndə respirator virusların törətdiyi infeksiyalar nəzərdə tutulur. Həvaların soyuması ilə əlaqədar olaraq bir çox hallarda immun sistemində zəiflik müşahidə olunur. Daha çox immun sistemi zəif olan və risk qrupuna daxil olan insanlarda kəskin əlamətlərin üzə çıxması narahatlıq doğuran haldır".

O, həmçinin bildirib ki, profilaktik tədbirlər deyəndə ilk növbədə diqqət müəssisəyə uyğun olaraq qripə, zökəmə xas olan əlamətlərin ikisi, üçü qeydə alınrsa, həmin uşaqları mütləq təcrid etmək, kollektivdən uzaqlaşdırmaq lazımdır. Bundan sonra laborator müayinə aparılmalı, respirator virusun növü dəqiq təyin olunmalı, daha sonra müalicəyə başlanmalıdır.

Ekspertlər uşaqların qorunması üçün onlara immuniteti möhkəmləndirən qidaların verilməsinin vacib olduğunu vurğulayırlar. Həmçinin uşağa yaşına uyğun dozada C vitamini verilməlidir. Həkimlə məsləhətləşib uşağa vitamin-mineral kompleksi verilməlidir. İmmuniteti stimullaşdıran bal, propolis, soğan, sarımsaq

və sairədən istifadə etmək lazımdır.

Qeyd edək ki, Səhiyyə Nazirliyi sonuncu açıqlamasında H2N1 adlanan bu virusun təhlükəli olduğunu deyib. Tibb elmləri namizədi Rita İsmayılova ötən ilin oktyabr ayından indiyədək Səhiyyə Nazirliyi Respublika Taun Əleyhinə Stansiyaya kəskin respirator viruslara yoluxmalara görə laboratoriya müayinələrinin aparılması üçün 265 nümunə daxil olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, bu nümunələrin müayinəsi nəticəsində 2 nəfərdə A qripinin H3N2 virusu, 5 nəfərdə paraqrip, 6 nəfərdə Adena virus, digərlərində isə kəskin respirator virus infeksiyaları aşkarlanıb. R.İsmayılova H3N2 virusunun mövsümi qrip olduğunu və onun daha yüngül klinik əlamətlərlə müşahidə edildiyini də söyləyib.

□ RÖYA

Ölkədə ən çox yayılan xəstəliklərin siyahısı açıqlandı

Azərbaycanda ən çox qeydə alınan xəstəliklərin siyahısı açıqlanıb. Dövlət Statistika Komitəsinin APA-ya verilən xəbəyə görə, ötən il qeydə alınmış xəstəliklər arasında tənəffüs, əsəb sistemi və hissiyyat orqanlarının, həzm orqanlarının, qan dövranı sisteminin xəstəlikləri, eləcə də yoluxucu və parazit xəstəliklər üstünlük təşkil edib.

Bununla yanaşı, sifilis, tetanus, su çiçəyi, bruselyoz, qarayara, ümumi kəskin bağırsağ infeksiyaları ilə xəstələnlərin sayı bir qədər artıb.

Səhiyyənin prioritet sahələri olan ana və uşaqların sağlamlığı, şəkərli diabet, irsi qan xəstəlikləri, qan xidməti, xroniki böyrək çatışmazlığı, vərəm, yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikası üzrə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində xəstələrə göstərilən tibbi xidmətin səviyyəsi yüksəlib, bu xəstəliklər üzrə müayinələrin həcmi artırılıb. Ana və uşaqların sağlamlığının qorunması sahəsində qəbul olunmuş dövlət proqramları uşaqlar arasında xəstələnmə, sağlamlıq imkanlarının məhdudluğunun və ölümünün səviyyəsinin azaldılmasına, perinatal yardım islahatlarının davam etdirilməsinə, gənclərə göstərilən reproduktiv sağlamlıq və ailə planlaşdırılması xidmətlərinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilib.

İlkin məlumatlara əsasən, 2017-ci ilin əvvəlinə ölkədə 32,6 min həkim və 55,0 min orta tibb işçisinin çalışdığı 559 xəstəxana və 1751 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi fəaliyyət göstərir və əhalinin hər 10 min nəfərinə orta hesabla 34 həkim və 57 orta tibb işçisi düşür.

Kişilər!!! Axırmıçı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzinin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə dəyişmənin amalı gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün dəyişməsi birdən öyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmanlı müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Milli valyuta olan manat son günlər yenidən ucuzlaşır. Son hərraclarda manatın düşmə sürəti də artıb. Yanvarın 23-də Mərkəzi Bank ABŞ dollarını yenə bahalaşdırıb. Rəsmi kurs 1,8311 manatdan 1,8559 manata qaldırılıb. Kursu dəyişməz qalan İran rialını çıxmaqla, qalan valyutaların da qiyməti artıb. 1 avro 1,9957 manata, 1 ingilis funt sterlinqi 2,321 manata, 100 İran rialı 0,0047 manata, 1 İsvicrə frankı 1,8606 manata, 1 Rusiya rublu 0,0312 manata, 1 türk lirəsi 0,4939 manata satılır.

2015-ci ilin əvvəlində dolların rəsmi məzənnəsi 0,7844 manat idi. Həmin il kurs 1 manat 55 qəpiyə yüksəlib, 2016-cı ildə isə 1 manat 77 qəpiyi ötüb. 2017-ci il girendən manat dollara nəzərən yenə ucuzlaşır. Mərkəzi Bank isə 1,7707 manat məzənnədən başlayıb, sonrakı günlərdə belə artım qeydə alınıb: 1,7742 manat, 1,7867 manat, 1,8045 manat, 1,8311 manat.

Ekspert Samir Əliyevin sözlərinə görə, məzənnədə kəskin dönüşlər ola bilər: "Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti sədrinin müavini Aftandil Babayev "üzən məzənnə" rejiminə adaptasiyanın sakit getdiyini bildirib. Sədr müavini Azərbaycanı Rusiya və Qazaxıstanla müqayisə edərək, manatın tam "üzən məzənnəyə" keçidi zamanı dəyişimin aşağı olduğunu qeyd edib. Onun sözlərinə görə, tam liberal məzənnə rejiminə keçən Rusiya və Qazaxıstanda dəyişim müvafiq olaraq 3 faiz və 27 faizdən yuxarı həddə olduğu halda, bizdə keçid günü dəyişim 0,7 faiz olub. Manatın tam "üzən məzənnəyə" keçidində münasibətdə əvvəlki fikrimdə qalırım:

Manat yazana necə çıxacaq?

Ekspertlər bildirirlər ki, tam "üzən məzənnəyə" keçid manatın real bazar dəyəri alması deməkdir və bu, kəskin devalvasiya vasitəsilə mümkündür

Azərbaycanda manatın tam "üzən məzənnəyə" keçidi, əvvəla, mümkün deyil. İkincisi, arzuolunan deyil, üçüncüsü, dayanıqlı deyil. Ona görə mümkün deyil ki, tam "üzən məzənnəyə" keçid manatın real bazar dəyəri alması deməkdir və bu, kəskin devalvasiya vasitəsilə mümkündür. Hökumət bu problemi Neft Fondunun Mərkəzi Banka ayırdığı 7,5 milyard manat hesabına həll etməyə çalışır. Neft kəskin ucuzlaşmasa, ölkədə iqtisadi-siyasi gərginlik olmasa, manat 2017-ci il ciddi fəsadlar olmadan başa vura biləcək. Ona görə arzuolunan deyil ki, iqtisadiyyatımız diversifikasiya olunmayıb və ölkəyə valyuta demək olar ki, bir kanalla daxil olur. Həmin kanalın dolları buraxılışı gücünə əsasən manatın məzənnəsi dəyişir. Bu isə məzənnədə kəskin rəqslərə səbəb ola bilər. Ona görə dayanıqlı deyil ki, Neft Fondunun vəsaiti bitəndən sonra manatın hansı vəsait hesabına saxlanıl-

ması sual olaraq qalır".
Ekspertin sözlərinə görə, 2018-ci ildə Neft Fondu Mərkəzi Banka makroiqtisadi sabitlik üçün pul ayırmasa, nə baş verəcəyi məlum deyil: "Manatın tam üzən məzənnəyə keçidini iddia edilən manat gələn il sabit qala biləcəkmi? Və yaxud Neft Fondu daha neçə il öz aktivlərini makroiqtisadi sabitliyinə qurban verəcək? Yenə neftin bahalaşmasına ümid etməliyikmi? Möcüzə baş versə və neft bahallaşsa, bu halda manat üzəcəkmi?"
S.Əliyevin fikrincə, sədr müavini Rusiya və Qazaxıstanla müqayisə apararaq manatın tam üzən məzənnəyə keçidinin daha yumşaq olduğunu bildirib: "Bu ölkələr müqayisə üçün uğurlu olsalar da, müqayisə dövrü uğurlu

deyil. Rusiya 2014-cü ilin noyabrında, Qazaxıstan 2015-ci ilin avqustunda üzən məzənnəyə keçib. Hər iki ölkədə keçid milli valyutanın kəskin ucuzlaşması ilə müşahidə edilib. Bu fikir doğrudur. Doğru olmayan zaman və mühtidir. Çünki Azərbaycan Rusiya və Qazaxıstan kimi 2014-2015-ci ildə tam üzən məzənnəyə keçsəydi, bu halda ucuzlaşma Avtandil müəllimin dediyi kimi, bir gündə 0,7 faiz yox, bundan bəlkə də 500 dəfə çox olardı. Unutmaq ki, 2015-ci ildə manat dəyərini 2 dəfə, 2016-cı ildə isə 13-14 faiz itirib. Rusiya üzən məzənnəyə keçdikdən sonra valyuta ehtiyatlarını rublu qorumaq üçün xərcləmiş. Qazaxıstan isə əhəmiyyətli dərəcədə azaldıb. Azərbaycan isə 2 ildə Mərkəzi Bankın 11 milyard dolları xərclədikdən sonra Neft Fondunun vəsaitlərini işə salıb. Adı da olur ki, manatın məzənnəsini bazar tənzimləyir. Neft Fondunun

vəsaitlərinə ümid olub marjanı ləğv etmək də səhv addımdır. Biz dövlət büdcəsini Neft Fondunun vəsaitlərindən xilas etmək istəyirdik, sonda ümumilikdə ölkəni bu vəsaitlərdən asılı vəziyyətə saldıq. Acı da olsa deməliyik ki, hökumət əksdollarlaşma prosesinə başlamasa, manatı çətin günlər gözləyəcək".
Ekspert Vüqar Bayramov isə qeyd edib ki, tezliklə dolların aparıcı valyutalara, xüsusən də avroya qarşı məzənnəsində psixoloji səbəblərdən müəyyən enişlər mümkün görünərsə də, ABŞ pulunun kəskin ucuzlaşması gündəmdə deyil: "Donald Trampın "Amerika məhsulları ABŞ-da istehsal olunsun" şüarının reallaşacağı inandırıcı deyil. Transmilli şirkətlərin ucuz işçi qüvvəsinə malik olan ölkələrdən istehsalatını bahalı Amerikaya daşıyacağı ağlabatan deyil. Bu isə o deməkdir ki, dünya bazarında dolların dəyərsizləşməsinə ümid etmək sadələşmədir. Neftin dünya bazar qiymətini proqnozlaşdırmaq çətin olsa da Trampın mühafizəkar siyasəti "qara qızılın" qiymətində kəskin artımlara imkan verməyəcək. Tramp seçkiqabağı kampaniyada neft idxalı ilə bağlı vədlərinə sadıq qalarsa, o zaman hətta neftin dünya bazar qiymətində kəskin enişlər də mümkündür. Bütövlükdə okeanın digər tərəfindəki reallıqları nəzərə alsaq, ABŞ-ın yeni prezidentinin daxili və xarici iqtisadi siyasətdə ciddi dəyişikliklər edəcəyi inandırıcı deyil".

□ RÖYA

Paytaxtın sahibsiz it problemi

Bakıda və Bakıtrafi qəsəbələrdə sahibsiz itlərin sayı son vaxtlar daha da artmağa başlayıb; rəsmilər isə...

Paytaxtda və Bakıtrafi qəsəbələrdə sahibsiz itlərin sayı son vaxtlar daha da artmağa başlayıb. Xüsusən də Bakının Xətai, Suraxanı və digər mərkəzdən uzaq rayon və qəsəbələrinin sakinləri sahibsiz itlərin çoxalmasından, it dişləmələrindən şikayətlənirlər.

Mətbuatda yayılan məlumatlara görə, bu ilin yanvar ayında paytaxtın Xətai rayonunda 10-a yaxın it dişləməsi hadisəsi baş verib. Təkcə uzaq qəsəbə və rayonlarda deyil, elə Bakının mərkəzində də çoxsaylı sahibsiz itləri görmək adı hala çevrilib. Bundan ən çox narahat olan isə təbii ki, valideynlərdir. Çünki baş verən xoşagəlməz hadisələrdən belə məlum olur ki, sahibsiz itlər daha çox uşaqlara hücum edir, onlara xəsarət yetirməyə çalışırlar.

Bu da həm uşaqların, eləcə də böyüklərin hər an təhlükə ilə üz-üzə qalması deməkdir. Ən təhlükəlisi isə hücum edən itin quduz olmasıdır. Ekspertlər də qeyd edir ki, eger it dişləməsindən sonra insanda quduzluq

qeydə alınarsa, ciddi müalicə olunmazsa, ölümlə nəticələnir. Məsələn, ötən il Salyan rayonunun Dayıkend sakinə olan 10 yaşlı uşaq iş dişləməsi nəticəsində quduz olmuş və dünyasını dəyişmişdi. Quduz itin hücumuna məruz qalan uşaq xəstəxanaya çatdırılıb müalicə alsada həyatını xilas etmək mümkün olmamışdı.

Qeyd edək ki, uzun illərdir ki, ölkənin bütün şəhər və rayonlarında sahibsiz it problemi yaşanmaqdadır. Əvvəllər bu problemi aidiyyəti qurumlar xüsusi yolla həll edirdi, sahibsiz itlərin müxtəlif xəstəliklər yayması, insanlara hücum etməsi əsas gətirilən Sahibsiz Heyvanlara Qarşı Mübarizə Departamenti tərəfindən güllələnirdi. Bir çox hallarda bu

proses insanların gözü önündə aparılırdı və bu da narahatlıq doğururdu. Sonradan məsələnin bu cür yolla həlli aradan qaldırıldı. Çünki məlum olduğu kimi, Azərbaycan 1997-ci ildə Strasburqda "Heyvanların Mühafəzəsi" ilə bağlı Avropa Konvensiyasına qoşulub, 2007-ci ildə ölkəmizdə "Heyvanların mühafəzəsi haqqında" Qanun qəbul olunub. Qanuna əsasən, heyvanları öldürən və yaxud onlarla qəddar rəftar edib şikəst edən şəxslər İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 129-cu maddəsinə əsasən cərimə olunurlar. Cərimə isə əvvəllər 25-45 manat arasında dəyişirdisə, hazırda bu məbləğin 500 manat olduğu bildirilir.

Qeyd edək ki, dünyanın bir çox inkişaf etmiş ölkələrində sahibsiz heyvanlar üçün sığınacaqlar yaradılır. Heyvanlar küçələrdən yığılaraq sığınacaqlara aparılır, müəssisədə onlara peyvənd vurulur, streli-

zə və zəruri hallarda əməliyyat xidmətləri göstərilir.

Artıq Azərbaycanda da bu kimi sığınacaqlar tikilib. Onlardan biri də DEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə Qaradağ rayonunda tikilən Heyvanlara Qayğı Mərkəzidir. Qeyd edək ki, mərkəzin təməli 2014-cü ilin oktyabrında qoyulub. Mərkəzdə tikilən 24 sığınacaq eyni vaxtda mindən çox heyvanın yerləşdirilməsinə imkan verir.

Qaradağ Türkiyə dövlətində də küçədəki bütün sahibsiz heyvanlar dövlət tərəfindən aşkarlanır, müayinə edilir və vaksinasiya olunur. Peyvənd olunan heyvanları digərlərindən ayırd etmək üçün onların qulaqlarına xüsusi sığa ("birka") taxılır. Sahibsiz heyvanların küçələrdən yığıldırılması, onlara nəzarət bələdiyyələrin öhdəsinə düşür. Və yaxud heyvanların sayının artmasının qarşısını almaq üçün onları sonsuzlaşdırırlar. Bunun üçün bəzən xüsusi iynələrdən, bəzən isə əməliyyatlardan istifadə edilir. Lakin hələ ki ölkəmizdə sahibsiz itlərin sonsuzlaşdırma əməliyyatı və yaxud onların hər birinin vaksinasiya edilməsi üçün lazımı vəsait yoxdur. Bu səbəbdən daha

çox sahibsiz itləri sığınacaqlara yerləşdirməyə üstünlük verilir.

Dövlət Baytarlıq Xidməti isə ancaq sığınacaqlarda olan heyvanlara nəzarət edə bilər. Bu barədə qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri Yolçu Xanvəli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib:

"Sahibsiz küçə itləri ilə bağlı hər bir rayon icra hakimiyyətinin tabeliyində olan kommunal təsərrüfat idarələri məşğul olur, onlar itləri yığıldırmaqlıdır. O cümlədən Bakı Şəhər Mənzil Kommunal Departamentinin Sahibsiz Heyvanlara Mübarizə İdarəsi bu işlərlə məşğul olur. Azərbaycanda yalnız sahibli və qeydiyyata olan itlər qurumumuz tərəfindən vaksinasiya edilir".

Bəs küçə itlərinin hücumundan necə yayınmaq olar? Mütəxəssislər qeyd edir ki, kü-

çə itləri bəzən refleks olaraq yaşadıkları travmalara görə insanlara qarşı aqressivlik nümayiş edirlər. Bu cür situasiyalardan qorunmaq üçün isə tövsiyə edilir ki, hürən itə qarşı mümkün qədər sakit olmağa çalışmaq lazımdır. Çünki itlər qorxan şəxsə qarşı daha aqressiv olur. Ən əsası isə yerləşdirilməsinə azaldaraq itin gəldiyi istiqamətə əks olaraq yola davam etmək lazımdır. İtlə göz-gözü gəlmək də onun diqqətini çəkməyə bilər. Bu səbəbdən çalışmaq lazımdır ki, itin gözü-nə baxılmasın. İt dişləməsinə məruz qaldıqda isə vaxt itirmədən mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır ki, dişləyən itin quduz olub-olmadığı müəyyən edilsin. Quduz heyvanın çox kiçik ağız suyu damcısı da insanın xəstəliyə yoluxmasına kifayət edir.

□ Xalidə GƏRAY

MUSAVAT

Son səhifə

N 16 (6630) 25 yanvar 2017

Siçanlar körpələrə hücum etdilər

Pakistanın Ravalpindi şəhərindəki "Müqəddəs ailə" adlı xəstəxanada baş verən hadisə zamanı siçanlar körpələrə hücum edib və onlardan birinin ölümünə səbəb olub. Belə ki, siçanlar körpələrin burunlarını, qulaqlarını və barmaqlarını dişləyib. Nəticədə uşaqlardan biri dünyasını dəyişib. Xəstəxana rəhbərliyi isə yazılı açıqlamasında bildirib ki, hadisədə səhlənkarlıq edən 5 nəfər tibb işçisi cəzalandırılaraq işdən azad edilib.

Gənc oğlan zarafat etmək istədi, hamilə olduğu "üzə çıxdı"

Sevgilisinə aid hamiləlik testini zarafat olsun deyə özünə tətbiq edən adam sonda şok bir nəticə ilə qarşılaşıb. Belə ki, test pozitiv çıxıb. Bununla da gənc oğlanın əslində xərcəng olduğu müəyyənlaşıb. Testis xərcənginə yoluxan gəncə həkimlər bildiriblər ki, erkən diaqnoz sayəsində sağalma ehtimalı böyükdür. Maraqlıdır ki, əslində oğlan testin nəticəsini görəndə bunu yanlışlıq hesab edib. Amma dostları bunu sosial şəbəkədə paylaşanda şərhçilərdən biri adama xərcəng testindən keçməsinə tövsiyə edib. ABŞ Milli Sağlamlıq İnstitutunun alimləri bildirib ki, əslində hamiləlik testləri sidikdə olan xroniki gonadotropin beta hormonunun miqdarını təyin edə bilər. Testis xərcəngi ilə bağlı olan bu hormon hamiləlik əsnasında xüsusən aktivləşir.

Siqareti atdınsa, kökələcəksən...

Avstriyanın "Der Standard" qəzeti İsveçrə alimlərinin siqareti atan insanların kökəlmə səbəbləri ilə bağlı apardıqları elmi araşdırmasının nəticələrini dərc edib. Redaksiya məqaləsində siqaretlə vidalaşanların 80 faizinin ortalama 7 kq (2.2 faiz) kökəldiyi qeyd edilir. Sən demə, çəki artımı hətta qidalanmanı (kalorini) tütün asılılığı dövrü ilə müqayisədə azaltdıqda da baş verir. Alimlərin fikrincə, artım bağırsağın bakterial mühitindəki dəyişikliklərlə bağlıdır. Bəlli olub ki, təzəcə siqaretlə vidalaşan insanların bağırsağında kök insanların bağırsağında da var. "Görünür, yeni bakterioflora qidanın tərkibindəki enerjinin daha

miqdarı artır. "Görünür, yeni bakterioflora qidanın tərkibindəki enerjinin daha effektiv sərfini təmin edir", - deyə alimlər qənaətə gəliblər.

Dar şalvar insanı ayaqsız qoya bilər

52 yaşındaki Ceyn Rilans dar şalvar ucbatından az qala ayağını, hətta həyatını itirirdi. "The Sun"un internet saytında yayımlanan xəbərə görə, eyni şalvarla bir saat daha qalsaydı, ayağı kəsiləcəkdi. Bütün gün eyni dar şalvarı geyinən Ceyn dostunun təşkil etdiyi partidə özündən gedib. Səhəri gün xəstəxanaya gedən qadının ayaqları şar kimi şişib. Həkimlər əzələlərin və sinirlərin həddən artıq təzyiqdən zərər görməsi ucbatından xəstəyə kompartman sindromu diaqnozu qoyub. 4 saatlıq əməliyyat keçirən qadına dəri köçürülməsi edilib. Vaxtında müdaxilə edilməsəydi, lazımı qədər qan dövranı olmasa oksigen aclığına səbəb olacaqdı. 1 saat gecikmə olsaydı, Ceynin ayağı kəsilməli olacaqdı. Hətta ölümlə belə nəticələnmə bilirdi. Ceyn çətin keçən əməliyyatın izlərini ömrü boyunca ayağında daşıyacaq.

Tutuquşunu öldürdü, 6 ay həbs olundu

Vaşinqton sakini Riçard Atkinson heyvanla amansız davrandığı üçün 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum olub. 63 yaşlı amerikalı bu ilin avqustunda sevgilisinə məxsus tutuquşunu çəngəllə öldürüb. Məhkəmə zamanı Atkinsonun vəkili bildirib ki, o, həmin gün baş verənləri xatırlamır. Buna səbəb onun həmin gün bəzi dərmanlar qəbul etməsidir. "Beyli" adlı tutuquşunun sahibəsi isə deyib ki, bu sevimli quş onunla 18 il boyunca yaşayıb. Kişi təxmin edir ki, tutuquşunu öldürməsinə səbəb amansız olaraq onu təhqir edən sözləri deməsi olub. Məhkəmə Riçarddan sevgilisinin tutuquşusunu vəhşicəsinə öldürdüyünə görə dəyən mənəvi ziyanı ödəməyi də tələb edib. Bundan başqa, vəhşi kişi 5 il müddətində ev heyvanı saxlaya bilməz.

QOÇ - Səbrli olmaq, bir qədər məxfilik nümayiş etdirmək yaxşı olardı. Çünki bu gün ovqatınızı aşağı sala bilən adamlarla rastlaşa bilərsiniz. Saat 15-19 arası pul əldə etmək şansınız çox böyükdür.

BUĞA - Nahara qədər bir çox sahələrdə diqqətsizliyiniz ucbatından problemlərlə rastlaşa bilərsiniz. Bu səbəbdən də bütün məsələlərdə ayıq-sayıq olmalı, lazım gəldikdə məsləhətlərdən yararlanmalısınız.

ƏKİZLƏR - Sevgi münasibətlərində mövcud olan passivliyinizi aradan qaldırmağa çalışın. Qarşı tərəfə güzəştə gedin. İş gününün sonunda şəxsi büdcənizi artırmaq imkanı qazanacaqsınız. Özünüzi soyuqdan qoruyun.

XƏRÇƏNG - Sizin üçün xüsusi bir gündür. Çünki bu gündən kosmik fon xeyrinizə dəyişəcək. Deməli, digər bürclərlə müqayisədə sizi daha şanslı və perspektivli günlər gözləyir. Buna hazır olun.

ŞİR - Daxili sıxıntılarınızı dəf etmək üçün bir qədər təmiz havada olun. Lazımsız informasiyalarla özünüzi yükləməyin. Əgər fəaliyyət istiqamətində yeni təkliflər alsanız, razılıq verməyə tələsməyin.

QIZ - Bu günün planetar mənzərəsi xeyrinizə işləyəcək. Bununla da siz şanslılar sırasına düşəcək, uğurlar silsiləsinin başlanğıcına yetişəcəksiniz. Gün ərzində yalnız bu barədə düşünməlisiniz.

TƏRƏZİ - Günə yeni planlarla başlamalısınız. Amma ulduzlar məsləhət görür ki, bütün global planlarınızda məxfiliyə riayət edəsiniz. Yalnız bu halda günün ovqatı sizi qane edəcək. Uzaq yola çıxmağa dəyməz.

ƏQRƏB - Səhər saatlarında azacıq gərginliyiniz olsa da, bu, tez ötüb keçəcək. Əslində bu əlamətdar təqvimdə gerek özünüzi toparlamağı bacarasınız. Çünki günortaya doğru sevinci olaylar başlayacaq.

OXATAN - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə hüquqi sənədlərlə, maliyyə-bank əməliyyatları ilə bağlı bütün yarımçıq işlərinizi başa çatdırmalısınız. Bunu bacarsanız, ayın sonuna qədər ovqatınız çox yüksək olacaq.

OĞLAQ - Tələsik qərarlar, riskli vədlər verməyin. Əslində bu gün siz ətrafınızda olan insanların mahiyyətini, onların sizə sədaqət-liliyini yoxlamalısınız. Axşam saatlarında soyuq dəymədən qorunmalısınız.

SÜTÖKƏN - Bürcünüzün Göy qübbəsində tam oturması şanslarınızı xeyli artıracaq. Hətta baş verən situasiyalarda iştirakınızdan asılı olaraq bugünkü ovqatınız bütün ilboyu davam edə bilər. Bu səbəbdən də nə olursa-olsun, nikbinliyinizi əldən verməməlisiniz.

BALİQLAR - Saat 13-ə qədər tamamlanması mümkün olan bütün işləri başa çatdırın. Sonrakı müddətdə isə Göy qübbəsinin sizin üçün hazırladığı sürprizlərə hazır olmalısınız. Tənqidi təhqir kimi qəbul etməyin.

Qoroskop

Səbuhi Rəhimli

(25 yanvar)

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dünya restoranlarında yeni dəb - hamı əllə yeyir

Ingiltərədə aparılan bir araşdırmaya görə, insanlar ədəb qaydalarına getdikcə daha az riayət edir. Ədəb qaydası mütəxəssislərinin deyirə görə, artıq restoranlarda əllə yemək mədəniyyəti get-gedə yayılır. Restoran sahibləri isə bu mənzərəyə o qədər də önəm vermir. Mütəxəssislər deyir ki, çəngəl-bıçaq istifadəsi vaxtla çox əhəmiyyətli olub. Belə ki, süfrədə salfetin hara qoyulacağı, süfrədə davranma qaydaları, isti yeməyi üfləməyin yanlışlığı, barmaqları yalamağın mədəniyyətsizlik sayıldığı dönmə geridə qalıb. İndi buna riayət edənlər yoxdur. Buna səbəb insanların pizza, hamburger kimi fast-food vərdisinə get-gedə daha çox yiyələnməsi, bunun isə yemək mədəniyyəti artırmasıdır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN